

LAP

MEDLEMSBLAD

Landsforeningen Af nuværende og tidligere Psykiatribrugere

ÅRGANG 20
SOMMER 2018

nr. 2

Folkemøde med fødselsdag

se side 18

Landsmøde 2018

se side 12

Fru se side 32
*Christoffs
univers*

Kære Folketing

Vi er en forening af psykiatribrugere - nuværende eller tidligere.

PÅ VEGNE AF LAP:
HANNE S. KADZIOLA,
NILS H. ANDERSEN OG
HANNE WIINGAARD

Vi taler på vegne af patienter i psykiatrien. Vi appellerer til jer om at gøre et godt stykke arbejde, der vil gavne hele befolkningen! Vi bruger vores erfaringer for at få indflydelse på, hvordan vores og fremtidens psykiatribrugere kan leve bedst muligt i samfundet, som vi er en del af.

Alle tal og opgørelser fortæller om en psykiatri med stærk stigning i patienttilgangen, hvilket også afspejler sig ude i kommunerne, hvor folk jo bor og rigtig mange med psykiske lidelser skal have hjælp.

På børneområdet er der den største stigning i antallet af psykiske lidelser, hvor der tages kontakt til psykiatrien.

Ude i kommunerne vil det være oplagt, at have mere opmærksomhed på psykisk trivsel især for børnefamilier. Her viser sørgelige statistikker deres grimme ansigt. Der er et stigende behov.

Selv om den gennemsnitslige levealder for personer, der har en diagnose i psykiatrien, er 15 til 20 år kortere end den gennemsnitlige forventede levealder, er der stadig en stor gruppe af borgere, der har brug for både kommunens og regionens tilbud om hjælp i psykiske kriser.

Antallet af indlæggelser og genindlæggelser i psykiatrien er også stignende for denne gruppe.

LAP anbefaler at der oprettes små akuttilbud/refugier/Runaway Houses, som et sted at tage hen i en akut opstået psykisk krise. Sådanne steder skulle gerne være på statsbudgettet,

så man undgår den evindelige kamp om, hvem der skal have bevillingerne og bagefter, hvem der får behandling og hvem der ikke er plads til i et pres-set kommunalt eller regionalt budget.

Demokratiet!

Næsten alle familier i Danmark er influeret af psykosociale kriser. Hver tredje dansker kan i løbet af sin levetid forvente at komme i kontakt med psykiatrien i en eller anden form. Derved er vi næsten alle sammen "påværende" eller "ramt" i en eller anden grad.

Psykiske lidelser og psykosociale kriser, kan ses som en temperaturmåler på trivslen i demokratiet.

Derfor har Folketinget et ansvar overfor hele samfundet, når I nu anbefaler et løft til psykiatrien, og også finder mulige måder at gøre det på i budgetterne.

Det er meget vigtigt, at der tildeles flere midler til de, som er ramt af svær og tilbagevendende psykiske lidelser. Desværre har der gennem længere tid været en meget dårlig sammenhæng i behandling og opfølgning for netop denne gruppe, der ofte pendler mellem hjem (hvis de har et) og hospitalet.

Der savnes langsigtede løsninger og trygge rammer, hvor der i behandlingen tages højde for et eventuelt samtidigt misbrug også under indlæggelse. Patienter med dobbelt diagnose bliver alt for ofte nægtet behandling, både i psykiatrien og på de kommunale misbrugscentre, med begrundelse i at den primære diagnose skal behandles først.

Tjek LAP's ny
hjemmeside!

www.lap.dk

De 150 særlige pladser til psykiatrien er nu åbnet op for tilgange af patienter. Endnu står ikke alle pladser klar til indflytning, men rundt i regionerne, hvor kommunerne har mest indflydelse ved visitationen, er man noget famlende overfor hvordan det skal administreres.

En paniklov ligger til grund for oprettelsen af pladserne, da der var udarbejdet et lovforslag af ledelsen i fagforbund i samråd med embedsmænd i styrelserne.

Trods rettelser til det bedre er der stadig formuleringer i loven, der strider imod Grundloven og menneskerettighedskommissionen. ”Et er søkort at forstå et andet skib at føre”.

Nu spiser vi brød til i LAP, og håber at afdelingerne, som de nu er tænkt med høj faglighed og velnormerede med personale kommer de psykiatribrugere til gode, der har brug for stabilisering i et længerevarende forløb. Forløb hvor der også tilbydes behandling i forhold til et misbrug. Lovgivningen tænker vi rettes med tiden så visitations-kriterierne bliver ”stuerene”.

I årets aftale om regionernes økonomi for 2018 prioriterer regeringen 200 mio. kr. til udvikling af psykiatrien, bl.a. til børn og unge. Det er glimrende. Det er dog mest nogle administrative tiltag omkring data brug som tilgodeses i aftalen.

Vi så gerne man satte yderligere kr. 200 mio. af til opfølgning af bestræbelserne på at nedbringe tvang i psykiatrien!

Der skal arbejdes videre, der hvor der gøres op med hele den gammel-dags tvangsprægede kultur som i årevis har groet i psykiatrien, fordi det er det middel der er til rådighed når alt andet er sparet væk. Der skal nye boller på suppen.

Rapporten fra sundhedsstyrelsen ”Monitorering af tvang i psykiatrien”, viser at tvang stadig stiger både i antal af personer, der udsættes for tvang og antallet af tvangsforanstaltninger både i alle regioner og på landsplan. Tallene gemmer dog på vellykkede bestræbelser her og der. Disse initiativer drukner i opgørelsen, i sær på baggrund af den stærkt stigende søgning til psykiatrien.

Kære folkevalgte (MF)

Når I til dette efterår skal aftale en ny psykiatriplan, ser vi gerne at der afsættes beløb direkte i Finansloven til helbredelse af psykisk syge, således at vores muligheder for at komme os efter et psykisk fald eller komplicerede kriser, ikke gøres afhængige af aktørernes budgetter og måder at administrere deres tildelte midler. Det drejer sig om kommuner, private aktører og regioner.

Når det er sagt, ved vi godt, at et ordentligt arbejde tager tid, for der skal drøftes meget for at lande en god psykiatriaftale. Vi vil også gerne invitere jer, så I kan høre, hvad mere vi har på hjerte. I skal være velkomne.

I vore egne rækker hvor vi er valgt til en bestyrelse, der skal varetage psykiatribrugeres rettigheder, har

vi desværre måtte skære en hæl og hugge en tå til gavn for fællesskabet. Vi har efter megen diskussion, juristeri og uenigheder ekskluderet et medlem fra vores forening. Vi skriver dette dels til vores medlemmer. Men også til jer politikere. Så I kan se, at vi godt ved, at det er svært at gøre alle tilfredse, selvom vi blot har fulgt vores vedtægter. Det er aldrig rart at ekskludere et medlem, der har arbejdet mange timer helt frivilligt for at forbedre kårerne for psykiatribrugere. Det er aldrig rart, at sige farvel til en man har lært at kende. Men når man er meget selvstændig kan det komme til at gå ud over medlemsdemokratiet. Det var det dér hændte.

Uden sammenligning kommer I også til at fravælge nogle gode initiativer i den ny psykiatriplan, til fordel for andre goder. Men alting behøver ikke at koste penge. Der er frivillige, såkaldte Peer-medarbejdere, der gerne vil arbejde som besøgsvenner på institutioner o.l. Der er også lønnede Peers, som kan tænke meget mere ud ad boksen og skabe aktiviteter, som det traditionelle personale ikke er normeret til – eller tør røre ved. Lad os lave et forsøg med et budget på kr. 5 millioner: Et ”Runaway House” ledet af Peers og normeret til 10-12 personer. Vi lover, at resultaterne vil være synlige i form af, at gæsterne i ”Runaway House” ikke får recidiv til regionspsykiatrien i lang tid frem.

Til slut vil vi sige tak for jeres bidrag til et godt Landsmøde 2018, og ønske alle en god sommer! ■

indhold

20// Lidt personligt
fra Folkemødet
fra start til slut

34// Nyt fra Christiansborg

02// Leder

06// En sag om resterende
arbejdsevne

08// Bruger Bazar

09// Skrivekursus

10// Arnold Vegghamar

11// Boganmeldelse //
"Fiasko"

11// Sindets Dag 2018

12// LAP -landsmøde 2018,
Velkomsttale

14// Landsmødet 2018

17// Handlingsprogram for
LAP 2018 - 2019

18// De tre tenorer

20// Lidt personligt fra Folkemø-
det fra start til slut

22// Et Folkemøde i børnehøjde

26// Hvordan vokser man menne-
skeligt i et bofællesskab?

26// Erfaringer med visitation
søges!

27// Der er gang i LAP- refugie
idéerne...

28// Succes fortælling fra LAP's
december refugier

30// Boganmeldelse //
Overleveren Christian Bon-
de - gal mand klædte institu-
tionssamfundet af

28// Succes fortælling fra LAP december refugier

14// Landsmødet 2018

32// Fru Christoffs univers

34// Nyt fra Christiansborg

35// Poesiens & kunstens side

36// Lokalforeninger

36// Regionale foreninger

37// Liste over kollektive medlemmer i LAP

38// Lidt LAP' perier

39// Krogs Krog

Medlemsbladet LAP:

Landsforeningen Af nuværende og tidligere Psykiatribrugere

Adresse:

Medlemsbladet LAP
Store Glasvej 49, 5000 Odense C
Tlf: 66 19 45 11

Ansvarshavende overfor presseloven:

Hanne Wiingaard, Tlf. 2163 7314

Korrektur:

Jakob Brixtofte Petersen

Layout:

NH66

Tryk:

COOL GRAY

Teknisk ansvarlig:

Hanne Wiingaard
E-mail: wiingaard@lap.dk.

Oplag:

2.500 eksemplarer Indlæg bedes indsendt til LAP pr. e-mail: lap@lap.dk.

Deadline til næste nr. er:

15. august 2018.

Redaktionen:

Hanne Wiingaard, Inger-Liss Christoffersen, Tom Jul Pedersen, Michael P. Krog og Nils Holmquist Andersen

Forsidefoto:

Michael P. Krog, Folkemøde 2018

Navngivne indlæg udtrykker ikke nødvendigvis LAP's holdninger.

Alle indlæg, der optages til bladet, bliver også lagt ud på LAP's hjemmeside. www.lap.dk

Artikler der indsendes uopfordret, forbeholder redaktionen sig ret til at redigere i.

En sag om resterende arbejdsevne

TEKST: STEEN MOESTRUP

Sagen er afgjort hos Ankestyrelsen i januar 2018, og styrelsen er tilbøjelig til at give kommunen ret i, at der bør foretages endnu en form for arbejdsprøvning idet bostedet har skrevet, at der måske kan være en forsat positiv udvikling i evnen til at være selvhjulp.

Hjælp til struktur

Dog bemærkes det at borgeren selv kan gøre rent og vaske op, men har brug for stadig vejledning og guidning til opgaven, og tillige har svært ved at strukturere denne, så den rent faktisk bliver udført. Borgeren er selvfølgelig placeret på et bosted, hvor personalet ikke er gearret til at støtte og hjælpe borgere tilbage til arbejdslivet, men er vant til, at det er pleje og opbevaring af psykisk meget ustabile borgere, der endda for en dels vedkommende er udadreagerende, hvilket selvfølgelig påvirker de andre borgers tilstand og især begrænser det sociale liv på stedet.

Ud af isolation

Borgeren skal under disse omstændigheder trænes i at være social og lade være med at isolere sig i sin lejlighed. Det fremgår af oplysningerne at borgeren under trygge forhold ser ud til at udvikle evner til at kunne lave mad og købe ind.

Det er endda fra lægefagligt hold anbefalet at borgeren indimellem frtages for at være på bostedet, da dette giver mange gener og ikke bidrager til bevarelse af borgerens rest evner, men at borgeren i stedet søger ophold hos dennes mor for at få fred og ro til at komme lidt til hæfterne.

Borgeren er udover at være psykisk ustabil og forpint af stemmer, samt ramt af psykoser tillige svært invalideret af fysisk sygdom i ryggen.

Krav om arbejdsevne vurdering

Man skulle tro, at disse faktisk nærmest totalt invaliderende sygdomme var tilstrækkeligt, til at vurdere restarbejdsevnen så begrænset, at denne ikke er værd at forsøge at bygge en arbejdsplads op på. Men nej Ankestyrelsen giver kommunen ret i, at det skal forsøges og man ikke må give patienten den pause fra arbejdslivet, aktivering eller arbejdsafklaring med skåne hensyn, som psykiateren anbefaler og endda klart udtrykker, at risikoen for forværring af den psykiatriske tilstand er overhængende blot ved forsøg.

Hele denne fejltolkning af en ellers klar pensionssag skyldes at kommunens ansvarlige for bostedet er kommet til at skrive i en erklæring, at borgeren er inde i en god udvikling. Denne erklæring må ellers kun indeholde en tilkendegivelse om, at borgeren bor på bostedet.

Hvornår er resurseforløb relevant?

Beskæftigelsesminister Troels Lund Poulsen har i marts 2018 skrevet, at han fremsætter et lovforslag, der gør at kommunerne ikke længere er i tvivl om hvornår resurseforløb er relevant og hvornår man har ret til en førtidspension.

I mailkorrespondancen mellem borgeren og beskæftigelsesindsatsen i kommunen anvendes følgende vending i forhold til bostedets udtalelser: "Der er sket en positiv udvikling, men om den udvikling vi ser, kun er til hverdagsbrug eller om den med tiden også kan bruges på arbejdsmarkedet er svært at spå om".

Der er referater fra møder, hvor deltagerne gør indsigelser, men disse kan ikke omskrives da de indgår i sagen som journalakter. Det er forkasteligt at referater ikke skal godkendes af alle deltagere, men at det kun er kommunens referents opfattelse af mødet der skal fremgå retvisende.

Udsattes arbejdsindsats

Jeg har siddet i debat med Troels Lund Poulsen omkring udsattes arbejdsindsats og muligheder for pension i forbindelse med Rådet for Socialt Udsatte, og det er tydeligt, at Troels arbejder på at loven bliver omskrevet så en sag som ovenstående ville betyde førtidspension på et tidligt tidspunkt eller i det mindste frede borgeren totalt i en 5 årig periode og med et økonomisk fundament, som sikre at borgeren har en chance for et liv og ikke kun forsøg på overlevelse. Det tragiske i denne og andre sager er, at borgeren bliver drevet længere og længere ud psykisk og en del begår selvmord, fordi de ikke orker mere kamp med systemet.

A person wearing a light blue short-sleeved shirt and yellow rubber gloves is pouring water from a teal kettle into a white mug. The scene is set in a kitchen, with a dishwasher visible in the foreground containing several other white mugs. The background is slightly blurred, showing a dark surface, possibly a sink or another part of the kitchen.

Stort resurseforbrug

Det er indlysende, at systemet bruger en masse resurser på borgere, som der er langt fra arbejdsmarkedet. Og faktisk på en måde, som slet ikke hverken understøtter deres resurser eller forsøger at opbygge dem, nærmere virker nedbrydende og fremmer den negative psykiske funktionsevne.

Kommunernes afgørelser bør have konsekvenser – således bør det ikke være muligt for en kommune, at placere en borger på et stationært sted for syge borgere, og samtidig give udtryk for, at man ser en mulighed for udvikling af arbejdsevne.

Dokumenter skal rettes

Fejl i dokumenter bør rettes og ikke kun ved at lave et tillæg til disse. For ellers vil disse fejl jo vedvarende forblive i sagen og få konsekvenser for sagen. Der bør arbejdes med journal-systemet, således at det kun indeholder relevante info – eller således at de relevante info ligger adskilt fra den øvrige sag. Det vil lette sagsbehandlers adgang til at foretage relevante og tidssvarende afgørelser, på baggrund af gældende evidente oplysning.

Brug LIHM-modellen

Hvis man i sager som denne inddrog LIHM-modellen for at måle borgers tilfredshed, og samtidig udarbejdede en totalt samfundsøkonomisk beregning af indsatser og resultater, så ville man sikkert afklare at det er spild af resurser på mange flere planer og det samfundsøkonomisk er negativt at forsætte et resurseforløb på den givne baggrund. ■

ARKIVFOTO

BRUGERNES BAZAR

Kongens Have i Odense
(overfor Banegården)

29.august
2018

ÅRETS TEMA

"Socialt udsatte i systemet"

Hvordan vil socialt udsatte gerne behandles af systemet? Hvad er det ideelle møde mellem systemet og borgeren? Hvordan møder systemet bedst udsatte borgere, og hvordan møder udsatte borgere bedst systemet? Hvordan kan man sikre udsatte borgeres retssikkerhed?

Kom til Brugernes BaZar og deltag i debatten med brugere, fagfolk og politikere. Vær med i fremtidsværkstedet, når der skal findes løsninger om fremtidens udfordringer for socialt udsatte i systemet.

Spis en gratis frokost i det grønne og hør Hjemløsekoret give den gas på scenen.

Endeligt program for dagen sendes ud i starten af august.

Vi håber at se dig!

Med venlig hilsen

Rådet for
Socialt Udsatte

DER BYDES
VELKOMMEN FRA
SCENEN KL. 10 OG DER
ER SERVERES GRATIS
MORGENMAD KL. 9

Hvis du vil vide mere, kan du kontakte:

Politisk konsulent, Helena Holm
post@udsatte.dk eller 41 85 11 00

Koordinator, Alice Rasmussen
alice.kerteminde@stofanet.dk
eller 23 33 52 96

RÅDET FOR
SOCIALT
UDSATTE

i samarbejde med:

SAND...
De hjemløses landsorganisation

LIP
Landsorganisationen
for
Personer med
Fysisk Handicap

BrugerForeningen

Skriv

Fortæl

Lev

Skriveterapikursus for psykisk sårbare og deres pårørende

Når sindet brister og smerter, kan skrivningens magi lindre og samtidig skabe en større indsigt i de snørklede omveje til sjælens ligevægt.

Så kom og vær med når vi over 8 kursusgange skal blive klogere på skriveteknikker og metoder, og vi, både hver for sig og sammen, vil prøve at skabe vinger, der er så stærke, at de kan bære på ny.

Det kræver ingen særlige forudsætninger at deltage andet end lysten til at skrive.

Underviser er forfatter Wenche Thinnesen Vogtmann.

Hun tror på at ved at nørkle og nørde bevidst med ord, så skabes der en refleksion. Denne kan bruges til bedre at forstå og siden hele som menneske samt øge den enkeltes selvværd.

I legen med ord skabes nemlig en interaktion mellem det skrevne og forfatteren, som er med til at skabe samhørighed krop og sjæl imellem.

Billedkunstner Lene Juhler vil desuden komme to timer og beskrive og fortælle om hendes magiske univers, fortælle om processer, og om hvordan kunsten kan bære videre, hjælpe og styrke. Hun har på trods af hård opvækst og modstand bevaret sanseligheden og modet til at stå ved og gøre det, hun elsker.

Start uge 39. Og derefter vil der være undervisning i ugerne 41, 43, 45, 47, 49, 2 og 4.

Tilmelding: Mail: vejle@bedrepsykiatri.dk eller på mobil 21268228

Sted: Foreningernes Hus, Dæmningen 58 1.sal, 7100 Vejle.

Ugedag: Torsdag kl. 17.00-20.00.

Alder: Fra 18 år.

Pris: Gratis.

LAP giver ikke rejsererefusion til kurset.

Kurset er udbudt i et samarbejde mellem LAP, Landsforeningen for Nuværende og tidligere Psykiatrigere og Bedre Psykiatri - Landsforeningen for Pårørende - Lokalafdeling i Vejle Kommune.

ARNOLD VEGGHAMAR

Den færøske farvemagiker og psykisk sårbar billedkunstner.

TEKST OG FOTO: ØSSUR JOHANNESSON

Jeg glemmer aldrig første gang jeg så et maleri af Arnold Vegghamar. Motivet var af en stejl grøn fjeldside. Den grønne farve var vanvittig intens på en overnaturlig magisk måde, som invaderede min psyke med en voldsom styrke. Arnold Vegghamar er født i 1937 i Vidareide, der ligger nordpå på Færøerne omgivet af dramatiske store ca. 800 meter høje fjelde, og af det dramatiske farlige Atlanterhav. ”Havet giver, havet tager” siger man.

Som ung sejlede han med skib til bl.a. Island, og allerede dengang blev han sendt til psykiatrisk hospital i Danmark. I gamle dage var der intet psykiatrisk hospital på Færøerne, så alle psykisk sårbare eller syge blev sendt til Danmark. Det var først senere, da de danske myndigheder lagde pres på færøske politikere, at det psykiatriske hospital blev bygget i Torshavn.

Uddannet som guldsmed i København

Arnold blev uddannet som guldsmed i København, og boede et par år i Valby. Arnolds mor, der også var psykisk syg, døde tragisk allerede da Arnold var ung, og denne tunge smertefulde sorg har fulgt ham siden.

I et interview jeg lavede med Arnold i en færøsk avis, snakkede han om kunst – om at være følsom – om at være frelst, troende kristen – om at være anklaget for at kunne magi – om ulykkelig kærlighed osv.

Portrætter af familie og bekendte

Da Arnold var ung, lavede han mere naturalistiske billeder af færøske landskaber og portrætter af sin familie og folk han har kendt. Også enkelte af mere kendte færingar, bl.a. den kristne prædikant Victor Danielsen, der var den første som oversatte Bibelen til færøsk, og et portræt af den

færøske digter og professor Christian Matras. Senere i 1990'erne nærmest eksploderede han i farver, blev mere og mere modig og dristig. Han kunne det som ingen andre færøske kunstnere kan, nemlig blande magi og farver sammen så man bliver bjergtaget, beruset af farvens voldsomme overnaturlige og sensuelle styrke. Den danske psykisk syge kunstner William Skotte kunne det samme.

Høje fjelde, stenene og havet

Arnolds motivverden er de høje fjelde, stenene, havet, folkene, både – i enkelte tilfælde år og også et frygteligt uhyggeligt og rystende stærkt billede af en døende, kræftsyg gammel mand.

Et hårdt liv

Arnold har levet et hårdt liv med depression, angst og skizofreni. Han har haft mange overnaturlige mystiske oplevelser, der både er uhyggelige,

interessante og fascinerende. Han har dog aldrig brugt disse oplevelser som inspiration for sin kunst desværre, og religiøse Jesus-billeder laver han heller ikke.

Efter mange år i Torshavn har han boet alene i sit hus i sin hjembygd i Vidareide de sidste mange år, hvor han nu, da han er 80 år gammel, stadigvæk arbejder næsten hver dag, og han har haft succes med sin kunst i de seneste mange år.

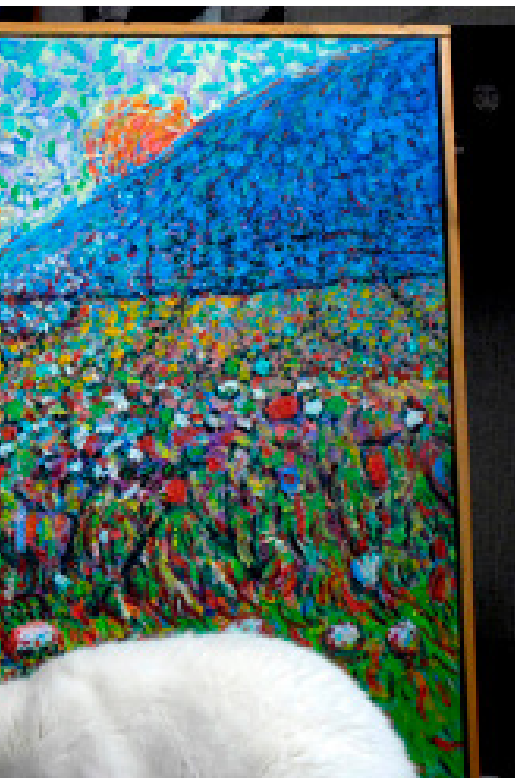
Det enkle udtryk

De sidste 20 år er hans billeder blevet meget mere naive og mere enkle i sit udtryk og indhold. Han er påvirket af Van Gogh, der også var psykisk syg og begik selvmord, men Arnold har overlevet. Han er 80 år. Han er frelst kristen, tror på Jesus og er overbevist om at han kommer i Himlen efter han er død. Arnold er en god nær ven af mig, og det er godt stadig at høre hans stemme i telefonen.

”FIASKO”

fra forlaget UDENFOR

TEKST OG FOTO: STEEN MOESTRUP

Geniale mesterværker

Han har lavet mange gode billeder og mange middelmådige og dårlige billeder, men også geniale mesterværker. Han har desværre ikke fået Færøernes største kulturpris. Det har han ellers fortjent. Han bliver sjældent budt med, når færøsk kunst bliver udstillet i udlandet, og han er ikke særlig kendt i Danmark. Derfor skriver jeg denne artikel. Han kan bedst lide at være alene – og koncentrere sig om sit kunstneriske arbejde i dyb ensom koncentration.

Maleri og kaffe

Hver dag drikker han sin kaffe og går ned i Ateliet i kælderens og maler. Om aftenen tager han sin medicin, og ellers tager han sig af sin hvide hankat og giver fuglene mad i haven. Han lever alene, og oplever de fire årstider omgivet af dramatiske fjelde og det voldsomme hav, de mange storme og den kreative glæde ved at skabe. ■

Projekt UDENFOR har skabt sit eget bogforlag og valgt at udgive nogle ting skrevet af hjemløse og andre med tilknytning til Projekt UDENFOR.

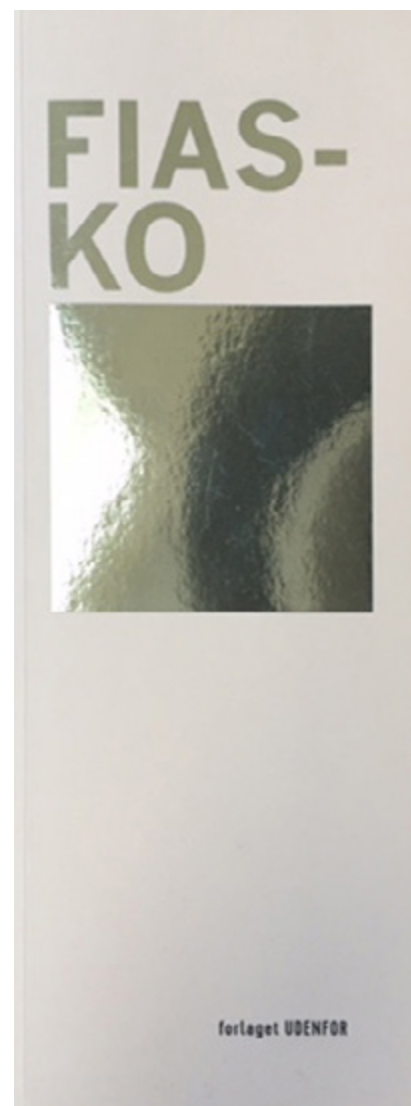
”Fiasko” er en digt samling, og den inspirere en til at tænke over, hvordan man selv har nogle følelser der ligger parallelt med det at være hjemløs. Og hvordan ens liv netop gør, at man ikke er hjemløs.

Digtene er sat op med illustrationer og der er meget plads på siderne, det giver en særlig effekt, at nogle sider kun har en enkelt sætning.

Nogle har sagt til mig, at det er spild af papir, men jeg synes på mange måder, det giver plads til ens tanker og følelser. Og tænker det kunne være spændende, at bruge bogen som et spejl og nedskrive ens tanker, der kommer frem side for side.

Forsiden indeholder et uklart spejl - et felt med sølvfolie, der får en til at sidde og kigge sig ind i det og se efter om man kan ane noget, ane noget af sig selv, som man enten forbigår eller som man ikke tør eller vil se på.

Læs den og du bliver klogere på hvem du selv er, og hvad det vil sige, at være hjemløs. ■

Forfattere: Katrine, Anonym, Ahmad, Råbin Bille, Anton, Wilh, Daniel Valter
Genre: Skønlitteratur
Udgivelsesår: 2017
ISBN-10: 8799943239

Sæt X i kalenderen

SINDETS DAG 10. OKTOBER 2018 I VEJLE
Foredrag med tidligere håndboldspiller Lars Christiansen.
Nærmere oplysninger i næste nummer af LAP bladet.

MED VENLIG HILSEN
LAP REGION SYDDANMARK

LAP-landsmøde 2018

Velkomsttale

TEKST: INGER-LISS CHRISTOFFERSEN
FOTO: JETTE NIELSEN

Jeg vil byde jer alle hjertelig velkommen her på Svendborg Hotel til LAP's 19. landsmøde. Det gjorde også i 2010 – ja, tiden løber af sted - og næste år har foreningen 20-års jubilæum. Mere må jeg ikke sige nu.

Som medlem af Landsledelsen har jeg fået opgaven med at holde en lille tale om sødt og surt.

Som næstældste LL-medlem har jeg fulgt foreningen i mere end 16 år - og jeg tager mig friheden til at holde en personlig velkomsttale. Jeg kan lide at være lige på, og kontant, hvilket også kan læses i min genopståede klumme "Fru Christoffs Univers" i det nye LAP-medlemsblad. Der skriver jeg selvfølgelig om LAP og foreningens gang, men private noter kan forekomme. En lille reklame må der til!

A pro pos reklame, så skulle der ligge en ny LAP-lighter, som kan bruges både til at tænde cigaretter og cigarer med, men samtidig er velegnet til fyrfadslys.

De dårlige nyheder

Året i foreningens tjeneste er ikke gået sporløst henover hverken Landsledelsen eller medlemmerne. Af og til sker der noget, der går helt galt og som LL har svært ved at takle – vi har vores stramme vedtægter som gør, at visse ting tager tid at rette op på - og LAP's vedtægter er jo ikke blevet nævneværdigt ændret i en årrække.

Men hvor er det ærgerligt, når nogle få medlemmer vil jage foreningen med alle midler. Det går ud over vores arbejde for andre medlemmer og koster tid, kræfter og penge. Men

nok må være nok! Måske taler jeg i tungen, men der er grænser for, hvor meget jeg kan dele fra den interne Landsledelse. Så derfor blot disse ord, som en del af jer i salen kender til.

De gode nyheder

Psykiatrien kommer bedre frem i medierne i øjeblikket - uden at det som tidligere, skal handle om sensationer om psykiatribrugere som kriminelle. Men det ligger alligevel som en torn i øjet, at medierne i årevis har brugt psykisk syge som kanonføde. Det er stadig et stigma vi fortsat, må og skal arbejde på at nedbryde. Alligevel mener jeg, at det nu går den rette vej, bl.a. fordi flere dygtige journalister laver en meget grundigere research, når de skriver om psykiatrien.

Medicinen virker

Antidepressiv medicin - har været omdiskuteret i årevis – virker det nu også? Der kom for nylig en videnskabelig rapport om at de nye antidepressiva, SSRI og SNRI faktisk virker effektivt på mennesker med medium og dybe depressioner. Vi har i en del år skulle høre professor Peter Gøtzsche plædere for det modsatte. Citat: "At vi lige så godt - og måske endda bedre - kan tage vitaminpiller – det virker lige så lidt". Det er absolut ikke tilfældet og nu er det endelig videnskabeligt bevist.

Også antipsykotisk medicin har for nylig fået medvind, da man nu kan bevise at den nyere medicin virker godt på skizofreni og psykoser. Så noget positivt er der sket igennem de seneste år.

Det gode, som vi ønsker hjælp til

Vores forening er lavet for jer medlemmer - og LL skal forsøge at levere det bedst mulige. At vi for en del år siden kom på Finansloven, gør det økonomisk lettere at køre foreningen, men alt handler ikke kun om penge. De personer som brænder for at psykiatrien får bedre vilkår, prøver ihærdigt at fortælle omverdenen, at psykisk sygdom skal sidestilles med somatiske sygdomme. I kan også selv gøre en forskel – LAP vil gerne have flere medlemmer – så reklamer for vores forening. Dertil har vi reklame merchandise i mange afskygninger - og et medlemskab koster stadig kun 125 kr. Vi skal vise at vi godt kan og at sygdom ikke hindrer os i at have et liv, som andre mennesker.

Hvert år ved Landsmødet vælges som bekendt en ny landsledelse – og til jer nye som ønsker at stille op, vil jeg blot sige; det er ikke for svagelige! Man skal virkelig have mod og kræfter til at arbejde her. Og frivilligt arbejde? Ja, men der følger et stort ansvar med og der skal ofte arbejdes hårdt i marken. Vi har brug for nye gode kræfter for at sørge for at psykisk syge får et værdigt liv.

Vi håber I får et par gode dage her på hotellet i samvær hinanden og os i Landsledelsen - og at I samtidig lytter og mærker efter med alt det der sker omkring jer. I pauserne er vi i Landsledelsen klar til at tale med jer og høre jeres meninger og forslag.

Hav et godt Landsmøde!

TAK FOR ORDET.

LANDSMØDET 2018

TEKST: MICHAEL P. KROG
FOTO: TOM JUL PEDERSEN OG
JETTE NIELSEN

I dagene 14. og 15. april 2018 blev LAP's årlige landsmøde afholdt for nittende gang i Svendborg. Solen skinnede og strålede heldigvis noget over, at der også var alvorlige emner på dagsordenen. Som altid mindedes vi de af vore, som var gået bort i det forgangne år. Vi skulle også igennem en svær drøftelse om at skabe et bedre arbejds- og omgangsmiljø i LAP generelt og i Landsledelsen.

Det er trist at bruge så megen tid på det, og tage nogle beslutninger, som ikke er rare og nogle imod. Men det er en del af demokratiet som LAP er en dansk deltager i. Første dag sagde jeg selv nogle højtravende ord med Winston Churchills mund, om at demokratiet er en elendig styringsform, men den bedste der er. Anden dag sagde jeg lidt mere ned på jorden, jeg har det med demokrati, som Benny

Andersen har det med kvinder – det er besværligt med, men umuligt uden.

Landsmødet blev indledt med en velkomsttale af Fru Christoff, alias Inger-Liss Christoffersen og senere kom en taler udefra, politiker Peder Hvelplund. Han gennemgik ud fra sin politiske holdning og sine personlige oplevelser velfærdsstaten og udviklingen i psykiatrien.

Senere blev uddelt de traditionelle, årlige LAP-priser. Først den eksterne til journalist Anders Ejbye-Ernst fra blandt andet net mediet Zetland. Anders har løbende skrevet om psykiatrien og synliggjort problemerne. Han lovede at arbejde på at leve op til forventningerne, også i fremtiden.

Den interne LAP-Pris gik til brugeren Glenn Hansson for sit arbejde med at etablere en retspsykiatrisk forening. Han var dog ikke selv til

▲ Hanne Wiingaard, Cornelius Christiansen, Inger-Liss Christoffersen, Steen Moestrup, Jørn Bæk, Michael P. Krog, Tom Jul Pedersen, Rene Strøm, Bettina Kræmer Mærsk og Henrik Kromann Hansen. Siddende: Nils H. Andersen og Andrea Hermansen. Indsat: Hanne S. Kadziola

stede, men har senere modtaget prisen. En anden inspirerende tale var fra Jytte Rasmussen, som fortalte om værestedet Stop-Op i Nysted, som hun har været med til at starte. Hun fortalte og viste billeder fra et hårdt arbejde og nævnte, at der for eksempel er 4 personer til at afløse, hvis en melder fra.

Andre traditionelle og vedtægtsmæssige punkter var vedtagelsen af budgettet for næste år, behandlingen af indkomne forslag og handlingsprogrammet, som LAP i det kommende år skal prøve at efterleve.

Der var en stemning af at foreningsåret 2018/2019, skulle være et afgørende år og et samlingspunkt. En samling om at udviklingen skulle vendes i et mere samlende og konstruktivt arbejde for at få medlems-tallet til at stige markant.

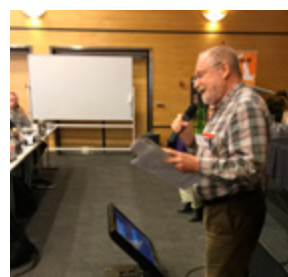
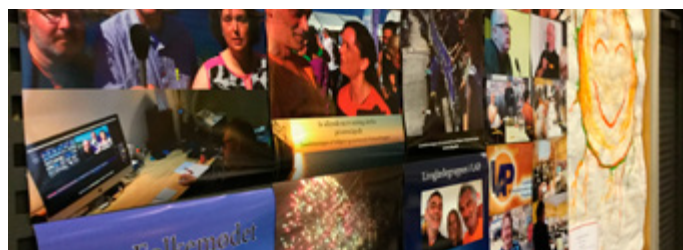
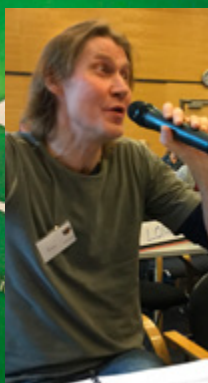
Året er nemlig ganske særligt attraktivt, fordi det er jubilæumsår. I 2019 har LAP eksisteret i 20 år. Denne markante begivenhed giver særlig mulighed for at skabe opmærksomhed blandt interesserede og medierne i øvrigt. Derfor er et af målene en medlemskampagne. Den heftige og energiske debat på Landsmødet mundede ud i endnu en glædelig begivenhed, nemlig, at der vist var rekord i opstillede kandidater til Landsledelsen, det var i al fald et kanonvalg. Det ærgerlige var måske, at der kun skulle vælges 6 og der derfor var mange gode og kvalificerede ildsjæle og kandidater som ikke blev valgt. Der blev således en pæn lang suppleantliste.

De 6 som blev valgt på Landsmødet til Landsledelsen er i rækkefølge efter stemmetal:

1. Henrik Kromann Hansen, Aalborg - nyvalg
2. Michael P. Krog, Gentofte - genvalg
3. Cornelius Christiansen, København SV - genvalg
4. Hanne Wiingaard, Rønnede - genvalg
5. Tom Jul Pedersen, Århus - genvalg
6. Andrea Hermansen, København - genvalg

Handlingsprogrammet blev også vedtaget. Et af de markante punkter var: *Tænder til alle udsatte. Hvad hjælper det at man får sundere og sundere mad, hvis man ikke kan tygge den.* ■

HANDLINGSPROGRAM FOR LAP 2018-2019

I det kommende år vil vi i LAP især arbejde med at:

- ”Rettigheder”: arbejde for at forbedre retssikkerheden for borgere med et psyko-socialt handicap, herunder værgemål.
- ”Inspirationsbogen”: udarbejde et anvendeligt materiale til at opstarte brugerstyrede væresteder, især med vægt på myndigheders rolle - regler og love - som modvægt til de kommunale væresteder.
- ”Personlig medicintilpasning”: skabe debat om nedtrapning af medicin, og fremme en bredest mulig udvikling på området.
- ”Nada akupunktur”: arbejde for at få Nada akupunktur godkendt som behandlingsform af sundhedsstyrelsen. Dertil skal Lap arbejde for at gøre Nada akupunktur tilgængelig for flest mulige brugere.
- ”Psykiatrisk havarikommission”: arbejde for en havarikommission hvor man får klarlagt hvad der sker i de sager der angår psykiatrien, hvor tingene ender tragisk.
- ”Savnets fortællinger”: undersøge hvordan en indlæggelse indvirker på de sociale relationer, og hvordan det opleves i dagligdagen for brugerne.
- ”Refugier”: etablering af blivende refugier.
- Tænder til alle socialt udsatte.
- Landsforeningen skal optimere arbejdet i lokalforeninger, og i de kollektive medlemmer.
- Landsforeningen fokuserer på kulturforandringer i psykiatrien/psykosocial indsats med konfliktløsende tiltag. Sikrer høj etik og resonans mellem brug og behandler blandt andet via øget ansættelse af Peers.

DE TRE TENORER

TEKST OG FOTO: MICHAEL P. KROG

LAP's udsendte var til Poul Nyrup Rasmussen fødselsdag og efterfølgende foreningen af "De tre tenorer".

I de gode gamle dage var der hvert fjerde år verdensmesterskab i fodbold med optræden af de tre tenorer. Det skete på en arena i nærheden af den by fodboldmesterskaberne blev holdt. Sådan er det ikke længere – de tre tenorer er trådt tilbage.

Men tre nye tenorer er trådt til!

Det er forhenværende statsminister Poul Nyrup Rasmussen, som har udnævnt tre nye for at styrke psykiatrien i Danmark. Den store rorgænger Nyrup Rasmussen blev 75 år på Folkemødet på Bornholm. I den anledning indkaldte han til sangermøde med de nye tre tenorer, fordi de synger. Dog med hver sit næb, røst og stemme. Treenigheden består i al beskedenhed af ham selv, som forhenværende, Lars Løkke Rasmussen som nuværende statsminister og den tredje, som er en kvinde, hvilket vist ikke helt hører under tenorbegrebet. Men kvinden, som er socialdemokraten Mette Frederiksen, har ambitioner om at blive den nye statsminister og mange tror på hende. Lige nu er der vist flest kommentatorer som vil sætte deres troværdighed ind på, at hun bliver statsminister efter det kommende folketingsvalg, som man i øvrigt kan læse mere om på bagsiden. Den seneste meningsmåling fra "Voxmeter" siger, at lige nu står 91% bag Mette Frederiksen og 84% bag Lars Løkke. I jazzverdenen siger man, 'It ain't over till the fat lady

signs'. Jeg véd ikke hvem den fede dame er i dansk politik, men meget kan ske i politik.

Fødselarens store fødselsdagsønske var stort

Nyrup Rasmussen har før stået bag det nationale kompromis om EU-politikken. Nu mener han at der er brug for det nationale kompromis om psykiatripolitikken. Mette Frederiksen brugte som partileder sidste år på Folkemødet på at tale om psykiatri. Udenfor solgte La Glace rævekager. Vi, som var samlet til fødselsdagen indenfor i teltet, fik grøn slush-is, øl, kaffe, rosevin, kager, chokolade, lagkager og andet og havde ikke hørt den tale hun lige havde givet, men Mette Frederiksen bedyrede, at det meste af hendes tale dette år også handlede om psykiatri og specielt om de unge og deres splittede liv og problemer.

Den nuværende og mest solbrændte statsminister tilstede, Lars Løkke Rasmussen fortalte, at der ville komme en ny psykiatriplan efter sommeren. Senere spåede kommentatorerne Lars Trier Mogensen og Jarl Cordua, at der sikkert ville komme store udspil fra regeringen på sundhedsområdet. Hermed også psykiatrien. Alle tre talte med én stemme om bekymringen for ungdommen. I disse tider er der tilsyneladende ekstra stor grund til bekymring, fordi mange unge er stressede, bekymrede og deprimerede over fremtiden. De unge perfekte piger vil på alle måder være perfekte og vil kun have 12-taller. Flere studieretninger kræver i øvrigt også kun

12-taller. Mange pigerne trækker sig så fra studierne og bliver selvskadende. Alle kræver noget af ungdommen, som også gerne vil feste, men har svært ved at finde sig selv.

Så disse dage, uger og måneder kan være af stor betydning for den fremtidige psykiatrimpolitik og behandling.

Økonomisk går det Danmark rigtigt godt og nogle vil have flere milliarder til skattelettelser. Enten direkte via Skat eller gennem billigere strøm. Andre vil hellere bruge de mange milliarder på en bedre velfærd og samtidig forbedre vilkårene for de som er blevet alt for hårdt skåret ned.

Jeg tror nok at der var mere end enighed mellem de to magtfulde mænd og en kvinde, om at der skulle gøres noget for forbedringer for psykiatrien, men spørgsmålet og djæveln ligger altid i detaljen og hvordan.

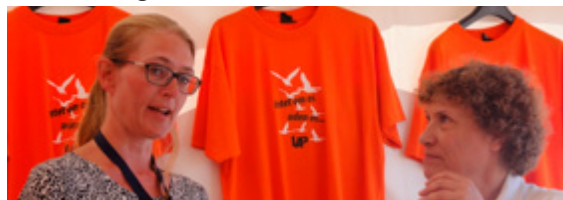
Poul Nyrup Rasmussen ville eksempelvis nedlægge satspuljen helt og lade pengene indgå som det gælder alt andet om sundhed og de fleste andre udgifter i Finansloven. Det tror jeg ikke at Lars Løkke Rasmussen var enig i. Alligevel var der nogenlunde borgfred mellem de tre. Noget skal der gøres. Rasmussen og Rasmussen roste hinanden for et godt

ord og selv Frederiksen og Rasmussen gav hinanden et kram. Sådan er det i øvrigt generelt på Folkemødet. Man 'må' ikke kritisere og give hinanden skylden de fire dage i Allinge på Bornholm. Man skal være positiv og konstruktiv. Hvis man endelig vil kritisere og drille hinanden, skal det til gengæld være morsomt. Ingen sure miner, men smil på klippeøen. Sådan burde det også være resten af året.

LAP gav også Poul Nyrup Rasmussen en gave, som tak for især hans indsats for i mange år at kæmpe for psykiatrien og mennesker med sygdomme, problemer og sårbarhed.

Vi overrakte ham en ny bog om en række kendte bornholmere og deres liv samt en noget mindre bog i rækken af tankevækkere - om politik. Så kan statsmanden læse hvad det egentlig handler om efter et langt liv i politik, hvor han på toppen af sin karriere mistede sin psykisk syge datter. Dette umenneskelige tab kompenserer han for ved at bruge meget af sit aktive otium på mennesker som har smerte og psykiatri helt inde på livet. Poul Henningsen, som jeg tror Poul Nyrup er glad for, skrev i sin tid at fremtiden kommer af sig selv. Fremskridtet ikke...

▼ Katrine og Johanne Bratbo

▲ Nyrups fødselsdagsgaver ved morgenbordet

▲ Debat i LAP-teltet

Men ligesom vi i den mest frosne del af vinteren troede på foråret, må vi tro på fremtiden og for fremskridt for psykiatrien i Danmark. Nu er der en vis enighed med statsministerfronten. Så må vi andre bakke op og støtte de gode kræfter og idéer, så der kan komme noget godt ud af det hele til glæde for psykiatrien og alle de mennesker som kæmper for bedre forhold og en bedre psykisk hverdag. ■

▼ Oplæg i LAP teltet

Lidt personligt fra Folkemødet *fra start til slut*

TEKST: JØRN BÆK

FOTO: MICHAEL P. KROG OG TOM JUL PEDERSEN

For snart længe siden, blev det igen besluttet at LAP skulle repræsenteres på årets folkemøde på Bornholm.

Da den eksisterende Folkemøde-gruppe nedlagde sig selv efter ét møde, skulle en ny tovholder udnævnes og etablere en ny gruppe. Den nye tovholder gik straks i gang med arbejdet.

Den ny gruppe kom til at bestå af 9 personer, hvoraf undertegnede er den ene. Måske ville jeg have været en anelse mere tilbageholdende med mit kandidatur, hvis jeg havde kendt omfanget af den planlægning, der nødvendigvis ligger bag en succesfuld deltagelse på Folkemødet. Men det gjorde jeg ikke og var helt igennem opsat på at gøre et stykke arbejde, og glædede mig i øvrigt til at komme med – jeg havde jo aldrig tidligere været på et Bornholmsk Folkemøde. Jeg har deltaget i andre folkemøder i Danmark og havde derfor dannet mig

et billede af, hvad det er for en størrelse. Og blev efterfølgende nødt til at revidere dette billede ganske meget...

Der blev indkaldt til de indledende arbejdsgruppemøder, hvilket i sig selv var en kompliceret opgave da alle har en mere eller mindre fyldt kalender, hvorfor det blev meget vanskeligt at finde datoer for samling af gruppen. Baggrunden for disse møder er at høste erfaringer fra tidligere deltagere på Bornholm – den dybe tallerken skal ikke bæres ind igen og igen – og at planlægge, delegere og finde ud af hvilke kompetencer, der er rundt om bordet. Det er vigtigt, at disse kompetencer kommer i spil og at alle byder ind på opgaver der passer til egen viden og erfaring. Og efter et stykke tid var arbejdsgruppen opdelt i to – en presse/journalistgruppe, der også rummede teknikgruppen, der skulle tage sig af lyd og billede, hvorfor to nye blev indbudt til at hjælpe. Og den anden del skulle så have ansvar for at lave et program for dagene, både en tidsramme og et indholdsoverblik.

Alle ved bordet (fra begge grupper) blev bedt om at byde ind med ideer til events og oplæg – der blev udnævnt ansvarlige for de forskellige opgaver der var kendskab til. De officielle deadlines for tilmeldinger, indmelding af program, bestilling af transport, planlægning af overnatning og sikkert også en hel masse som jeg nu har lykkelig glemt, blev udmeldt. Og stille og roligt begyndte opgavens omfang at trænge sig på, og gå op for mig.

Jeg havde tilbudt at tage kontakt til bl.a. politikere, ledende embeds personer, psykiatere m.fl. og havde ikke indregnet i min proces, hvor eftertragtede disse mennesker er i forbindelse med et folkemøde. Endvidere havde gruppen talt om, at det var vigtigt at forsøge at træffe aftale med folk, der i forvejen var på øen, så vi på den måde kunne reducere udgifterne.

Set i bagklogskabens skærende lys, kan jeg, se at mit ambitionsniveau nok lå for højt.

Der blev lavet mange versioner af det kommende program og mange, mange justeringer, og ændringer og nytænkning blev nødvendig. Problemet er i sin enkelthed at når nogen kan, er der andre der ikke kan, hvorfor en event, hvor det er spændende og forhåbentligt givtigt, at stille nogen sammen på podiet er meget svær at planlægge. Så der blev skrevet og ringet frem og tilbage og indgået kompromisser. F.eks. har MF'erne alle en sekretær, hvorfor en aftale skal gennem flere led før den er på plads. Heldigvis var der andre, der straks sagde ja tak til at deltage, og også gav udtryk for at de støtter vores sag.

Som nogen sikkert er bekendt med, kan det være svært at nå til enighed når der er "mere end én person til stede" (professor Steen Hildebrandt sagde engang at "mennesket er et forstyrrende element i enhver organisation") så der har været rigtig mange drøftelser og overvejelser i arbejdsgruppen gennem forløbet. Også uenigheder, der har medført mere skænderi end drøftelse / forhandling.

Det sidste arbejdsgruppemøde blev holdt aftenen før teltåbning i sommerhuset på Bornholm og varede næsten 4 timer. Jytte fra Guldborgsund lavede god og dejlig mad til os, og mødet blev holdt i en god og konstruktiv tone med det ene formål at alt var på plads til åbningen af LAP teltet næste dag. De mange detaljer, der skal gå op i en højere enhed, blev vendt og drejet, de sidste opgaver blev budt ind på, programmet finpudset, de seneste ændringer indskrevet og

pludselig kunne vi se lyset. Vi var på vej til at komme i mål.

Alle tog ansvar, og alle har efter bedste evne forsøgt at levere det nødvendige for, at LAP teltet kunne fremstå som et levende eksempel på en aktiv brugerorganisation. Jeg synes det lykkedes at lande et rigtig flot og bredt program, der understøtter LAP, og mange af LAP's mærkesager.

I øvrigt vil jeg henvise de mange fine indlæg på Facebook mm. ■

Et Folkemøde i *børnehøjde*

TEKST: KATRINE WIEDERSOE

FOTO: MICHAEL P. KROG OG TOM JUL PEDERSEN

Lap deltog igen i år i Folkemødet på Bornholm med et stort telt med en fin placering i temaområdet "liv og sjæl". Jeg ankom først torsdag aften og havde meldt mig til at åbne teltet fredag morgen.

Der var stor aktivitet i teltets stand helt fra morgenstunden. De knap fire timer jeg stod på standen, var der mange grupper af børn, der kom hen til teltet for at få nøgleringe, badges og t-shirts som de egentlig skulle have spillet om, men spil-masteren udeblev. De spurgte hvad vi stod for og jeg svarede at vi var Landsforeningen af nuværende og tidligere psykiatribrugere og vi kæmper for, at alle blev "tidligere" psykiatribrugere. Det ville sige at alle får mulighed for at komme sig fra en psykisk sygdom, som rammer hver 5. dansker i løbet af et liv. Jeg spurgte nogle af børnene, om de havde haft sygdom inde på livet. Jeg fik overraskende svar på nogle særdeles alvorlige somatiske sygdomsforløb, som nogle af dem havde i familien. Det der overraskede mig var, hvor velinformerede poderne var om hele sygdomsforløbet og hvor eksakt de kunne fortælle om forløbene i små detaljer. Jeg tænkte med det samme, det kan vi virkelig lære noget af på psykiatriområdet og jeg håber vi får en fremtid, hvor det er ligeså naturligt at tale om psykisk sygdom, som det er at tale om somatiske sygdomsforløb.

Børnene virkede glade, og vi fik stor ros for vores stand – i børnehøjde.

Den anden side af dem der dukkede op - var psykisk syge eller pårørende til psykisk syge - der ikke boede i København og ikke vidste hvor de kunne få hjælp uden for psykiatrien. Jeg forklarede dem om koncepterne i Projekt Vendepunkter og "Guide til et Godt Hverdagsliv", hvor det handler om at arbejde med triggere og lægge handleplaner for at håndtere dem, såvel som vi på tværs af diagnoser anvender "wellnessmodellen", hvor man får en øget følelse af velvære, ved at gøre noget godt for sig selv. Til Partilederrunden i Sinds telt samme eftermiddag talte ordførerne om, at der var mange tilbud alle steder, men at der mangler struktur og om den manglende sammenhæng mellem kommuner og regioner. En meget mekanisk debat, hvor jeg desværre ikke fik lov at komme til orde. Stine Brix kom med et interessant forslag om en psykiatrisk vandre-journal, som den enkelte kunne bære med sig mellem regionale behandlingstilbud og kommuner. Det er bare svært at være optimist efter fire timer i LAP's telt, når man ved at folk har brug for hjælp omgående.

Jeg gik i Tænketanken, hvor Scandias direktør Peter Bangsgaard, fremlagde nogle tal om sygefravær på arbejdsmarkedet, der koster 36 milli-

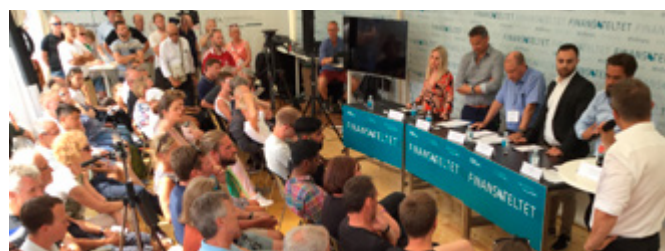
arder kroner årligt. Debatten tog afsæt i stress på arbejdsmarkedet, hvor Martin Larsen, direktør for Chili security, kunne fortælle om sin succes med at dyrke 2 x 30 minutters tvungen motion om ugen på arbejdet. Virksomheden havde også haft stor succes med at tage flexjobbere i arbejde, og mente at deres indsats med at medarbejderne får rørt kroppen sammen med andre, var altafgørende for deres succes. Bente Klarlund Pedersen, professor på Rigshospitalet, mente at for hver enkelt medarbejder der gik ned med stress, kostede det en procentdel på skattebilletten, og synes derfor at der skulle nogle løsninger på bordet. Jeg gik direkte til sagen og spurgte dem hvordan de forholdt sig til, at det i dag er meget nemt at blive fyret, hvis man bliver langtidssygemeldt, alt imens det næsten er umuligt at komme tilbage på arbejdsmarkedet efter en langtidssygemelding. Vejen tilbage til en fastansættelse efter adskillige vikariater - hvis folk er så heldige - er lang. Det er dyrt for samfundet. Det førte til en meget underlig diskussion med nogle grove beskyldninger, der endte med at jeg fik nogle anerkendende smil fra nogle paneldeltagere som tilkendegav, at der kunne gøres noget ved det.

Jeg slog også et smut forbi HK-teltets arrangement "Stressalliancens Kennedy konkurrence for mentalt overskud".

Oplæggende var af svingende karakter, men Lone Fjorback som er psykiater fra Århus og har skrevet en ph.d. i mindfulness, deltog. Lone fortalte om sit forskningsprojekt, hvor hun har fået 12 millioner til at forebygge stress og sårbarhed i folkeskolen med blandt andet en ”mindfulness app” og uddannelse af lærerne. Vi har i LAP forsøgt at få Lone med til begge vores konferencer om alternativ behandling uden succes, men det er dejligt at høre, at hun fortsætter sine gode arbejde indenfor psykiatrien. Det var den kendte tv-kok Claus Holm der vandt konkurrencen, fordi han fortalte om sine egne problemer med stress, og hvordan en samtale med chefen kunne gøre det nemmere at sige nej.

I Sundhedsparlamentet skulle der være debat om psykiatrien og om man bruger for meget medicin. Ved en afstemning til at starte med, var svaret et stort og rungede ja. Der var to psykiatere til stede fra Region Hovedstadens Psykiatri forskningsprojekt om medicinudtrapning ved skizofreni. De to psykiatere mente at den største udfordring ved deres projekt, var at vurdere hvorvidt folk ville forsøge at begå selvmord eller blive til fare for andre hvis de blev udtrappet af medicinen. Jeg fandt den diskussion vanvittigt diskriminerende, idet jeg selv er kommet ud af

medicinen for 17 år siden og aldrig har været selvmordstruet eller udadreagerende i den forbindelse. Jeg var indlagt i en måned, og efter jeg var blevet stabiliseret - fortsatte jeg uhindret på arbejdsmarkedet, også imens jeg gik ud af medicinen. Jimmy Nielsen fra PC Glostrup gentog bare sine ord og talte meget om, at mennesker der aldrig havde været udadreagerende eller selvmordstruede før, godt kan blive det når de trapper ud af medicinen. Jimmy fortalte også at de trappede patienter ud af medicin, selvom de aldrig havde været stabile på medicin. Det giver mig grund til at tro, at de henviser de ressourcekrævende "svingdørspatienter" til forskningsprojektet, alene fordi de som Jimmi fortalte, har store ressourcer til at efterbehandle patienterne på et meget bredt tværfagligt niveau. På den måde bliver forskningsresultaterne ikke retfærdige for den store stabile midtergruppe i psykiatrien, som burde få et tilbud om medicinnedtrapning. Det tilbud burde de få i overensstemmelse med den nye behandlingsvejledning for skizofreni, der påpeger at de fleste psykoser forsvinder af sig selv efter et år, hvorefter nedtrapning kan påbegyndes. Vejledningen påpeger ikke, at man kan udtrappe ikke-stabile patienter af medicinen. Karen Klint MF for Socialdemokratiet mente, at kombinationen mellem sociale tilbud - såsom bolig, pædagogik, terapeutiske tilbud - og sundhed burde flette fingre i Danmark.

Jeg besøgte Danske Regioners telt to gange på Folkemødet. I den første debat deltog Regionsrådsformand Sofie Hæstorp Andersen sammen med et debatpanel. De skulle tale om, hvordan man får mest mulig sundhed for pengene. Der blev sagt en del om rehabilitering, patientinddragelse, kvalitet og overbehandling. Jeg fortalte at EN-AF-OS kampagnen havde påvist at der for psykiske sygdomme var en indikator for, at patienten havde nemmere ved at komme sig, hvis de fik den behandling de selv troede på virkede. Dette kunne henledes til,

at patienterne bedre kunne fortælle deres omgivelser om deres situation, hvis den behandling de fik, gav mening for patienten og var mindst mulig skamfuld. Jeg taler her om de tilbud de tre store videnskabelige tilgange producerer - såsom medicin, individuel terapi og gruppeterapi. For en del diagnoser i det psykiatriske behandlingssystem, er der en behandlingssucces på 50% uanset hvilken af de tre behandlingstilgange man anvender. Jeg spurgte derfor om det var muligt, at patienten i fremtiden selv kan få lov til at vælge sin egen behandling. Der kom en stor tværfaglig debat ud af det, både fra tilhørere og debatpanelet med gode eksempler fra somatikken, hvor det giver rigtig god mening at lade patienten vælge sin egen behandling. Sofie fortalte, at ved hjerneoperationer gik man til at starte med ud fra, at det gav mening at vælge den mest skånsomme behandling. Det viste sig, at en yngre kvinde med børn, var meget villig til at få en operation med risiko for halvsidig lammelse, tab af talefunktion ol. for at få lov til at leve længere med sine børn, imens en 72-årig oftest ønskede den mest skånsomme behandling med størst mulig funktionsevne i de år der var tilbage. Der var lignende eksempler inden for knæoperationer og andre fagområder, hvor man vidste at der blev opereret rigtig meget, uden at det skabte værdi og større livskvalitet for patienten. Efter med en god debat om, hvad der skaber livskvalitet for patienten, tror jeg på at vi på sigt har lagt kimen til en mere fleksibel psykiatri.

I anden runde i Regionernes telt, handlede debatten igen om sammenhæng mellem kommuner og regioner. Regionsrådsmedlem Flemming Pless og Borgmester Kirsten Jensen var begge positive overfor at der skulle gøres noget. Kirsten mente at sygeplejerskerne i kommunerne ikke kunne agere så bredt som behovet kan være. Flemming påpegede de mange genindlæggelser i regionerne, fordi kommunerne ikke tager ansvar for

-tilstrækkelig rehabilitering. Jeg spurgte ind til, om det var muligt at få flere udkørende enheder (akutteams) med flere specialfunktioner, fordi en del ambulante patienter er for syge eller f.eks. sederede til at møde op i specialerne. Jeg spurgte også om der var mulighed for, at der kunne åbnes op for, at specialerne kunne bruge deres kompetencer langt bredere end i dag.

Jeg spurgte i forbindelse med Professor Janne Seemans udtalelse om, at systemet ikke var gearret til at håndtere den voksende gruppe af multikronikere. Der kom også en kommentar fra ordstyreren, der fortalte at Regionerne var i gang med at lave en indsats, hvor multikronikere kan blive behandlet et sted, hvor specialerne samarbejder om den enkelte patient. Der er måske lidt håb forude alligevel, for det er især vores gruppe der bliver multikronikere.

At Folkemødet i høj grad var dedikeret til debatter om børn- og unge, formodes at have noget at gøre med den forestående valgkamp. Jeg slog et smut forbi både Politiken og Folkehøjskolernes telt, hvor Svend Brinkmann stod for skud på scenen og hvor Folkehøjskolernes spørgsmål om, hvorvidt vores samfund skaber dysfunktionelle unge blev debatteret. Der blev alle steder talt meget om alt det vi ikke ved noget om, jeg synes Svend Brinkmann skar igennem da han adskilte konkurrence- og præstationssamfundet, hvor alt handler om at vinde, med de andre ting i livet der handler om selvopofrelse - som mennesket må forstå - for at udleve private drømme i livet, som noget der kan skabe større robusthed hos mennesker. Dertil mener Svend at samfundet lægger op til en øget sygeliggørelse af menneskelige tilstande, hvor sorg netop er kommet med i det nyeste diagnoseregister. Noget som Svend Brinkmann tog stor afstand fra.

Med de ord vil jeg sige tak for et rigtig godt Folkemøde 2018 til alle frivillige, politikere, ildsjæle og borgere der kæmper for et bedre samfund. ■

Hvordan vokser man *menneskeligt* i et bofællesskab?

TEKST OG FOTO: TOM JUL PEDERSEN

På folkemødet i år var der et foredrag, der havde samme titel som denne artikel. Det var Inge Marie Andersen holdt foredraget. Hun er leder af et bofællesskab. Nogle af de ting hun kom ind på var, at brugerne skal kunne falde til, opleve det at blive hørt, til med at have mulighed for at blive mødt i en sorg. Hun talte også om, at være nødt til at bo i et bofællesskab, da man ikke magter at bo ude i byen.

Samtidig skal brugerne føle sig nyttige, have en betydning og gøre en forskel. Føle sig elsket. Medicinforbruget prøver de på at få ned, da det måske kan give en dybere kontakt med andre og en selv. Der tænkes på, at man bedre kan "mærke" sig selv. Medarbejderne kommer på uddannelse, så de kan sættes sig ind i brugerens sted. Brugeren har en indre tilstand, som kan være svær at sætte ord på, men den skal personalet kunne se. Der ved kan hjælpen blive endnu bedre. Personalet samarbejder med brugerne om ting i dagligdagen, så som madlavning, rengøring, referater og planlægning af ting. Det er ikke kun brugerne, der vokser mentalt af ovenstående. Det er noget alle mennesker gør. Det er "mentalt solskin", som vi alle drejer os i mod for at vokse. Ligesom solsikken, som på fransk netop hedder "tournesol", da den netop drejer sig mod solen. Alt efter om den står i øst eller om aftenen i vest. På den måde får planten endnu mere sol. Tak til Inge Marie for de kloge og rigtige ord, som vi alle kan få gavn af. ■

Erfaringer med visitation søges!

TEKST: BO STEEN JENSEN & STEEN MOESTRUP
FOTO: ARKIVFOTO

LAP har oprettet en postlinie: mvm@lap.dk. Her kan medlemmer indberette oplevelser med socialforvaltninger i kommunerne, og i regionerne. Hovedvægt er på oplevelser med visitationen, og dens måde at arbejde på. Ideen er at få et overblik over både positive og negative oplevelser.

Skriv dine erfaringer

I kan skrive til mailadressen, så samler vi erfaringerne sammen. LAP holder indkomne breve anonyme. Dog vil det være godt at mærke mails med et alias, navnet på din kommune og navnet på din region.

Når vi kan se en tråd i indberetningerne forsøger vi, at få en social forskning i gang omkring plusser og minusser i forhold til visitationen. ■

DER ER GANG I *LAP- refugie idéerne...*

TEKST: HENNING JØRGENSEN

I 2009 barslede den daværende LAP's refugiegruppe med en projektbeskrivelse på 29 sider med titlen: "Refugiet, et godt sted at være i en psykosocial krise".

Med det som udgangspunkt ansøgte man Socialministeriet om støtte til oprettelse og drift af et refugie med krisefunktion for psykisk sårbare. Desværre fik man afslag. Ministeriets begrundelse var, at: "Projektet ikke levede op til de faglige kriterier og at de konkrete forandringer for målgruppen og forankringen i projektet ikke var tilstrækkelig beskrevet". Desuden: "Opstart af et refugie skal være på et mere sikkert finansieringsgrundlag end puljemidler". Afslaget blev givet den 23. marts 2011.

Tanker om et refugie

Uden at kende LAP's beskrivelse for et refugie, havde Henning beskrevet sine tanker og idéer i en artikel, som blev optaget i LAP- bladet april 2011. Han kaldte det: "Refugie, fornyelse og supplement til psykiatriske sygehuse". Det skulle være for mennesker med ønske og vilje til at få det bedre med naturlige virkemidler.

De bærende elementer i hans idé skal være sund og energigivende mad og drikke. Ustresset og omsorgsfuld stemning i et rart miljø i et hyggeligt hus med en stor have (terapihave?) beliggende i et roligt og grønt område. De indre rammer skal være en varm

og positiv stemning i indretning og farver, hyggelig hjemlig møblering og en god seng at sove i.

Ro og helse for gæsterne

"Gæsterne" skal have mulighed for at finde ro og helse ved at blot at være på refugiet, men med mulighed for at pleje deres psykiske og mentale sundhed i kontakt med andre og ved at lukke op ind til sig selv, - i relevant tempo og evt. med tilbud om psykotераapeutisk støtte og aktiviteter til at løse op for deres personlige recovery, så de får det bedre.

Med baggrund i afslaget fra Socialministeriet tog daværende tovholder i refugiegruppen, Paul Bjergager Nielsen, kontakt til Henning. Med Paul og Henning i refugiegruppen kom der nu gang i arbejdet med at udvikle projektet for at opfylde Socialministeriets krav.

Forsøg med refugie

For at få erfaring med drift og aktiviteter til en ny ansøgning, blev gruppen enig om at lave praktiske forsøg med at drive et refugie. InspirationsCenter Maribo havde lavsæson hver års december, så centeret kunne tilbyde en meget lav pris for ophold, mad og brug af kursuslokaler. Desuden har InspirationsCenteret de rum og faciliteter, der forventes i det blivende refugie. Efter planlægning og godkendelse i LAP's Landsledelse blev det første test-refugie gennemført fra

først i december 2013 og hen over jul og nytår.

Sundhed, mad og hygge

Refugie ugerne bestod allerede det første år af samvær, sund mad, hygge og med psykosociale aktiviteter som gæsterne frit og frivilligt kunne deltage i. Det var formiddagsaktiviteter med yogaøvelserne "De fem tibetanere", Mindfulness træning og dybdeafspænding. Der var aktiviteter om eftermiddagen med "Mal dig glad" på meterstore stykker papir, kropsovelser med Qi Gong og TFT- tankefeltterapi med øvelser i, at få det bedre ved at aktivere energibaner i kroppen og arbejde med drømme. Deltagelse var frivilligt og ca. halvdelen af gæsterne deltog i de forskellige tilbud.

En stor succes

Refugiet blev en stor succes. 65 gæster var med fra 3 døgn og op til hele perioden på 23 døgn. Alle var glade for ophold, deres personlige udbytte og samvær med andre LAP- medlemmer. Nye kontakter og venskaber blev indgået. Der var plads til forbedringer og justeringer i konceptet og de blev indført i de efterfølgende december refugier. Indtil nu er december- refugiet afholdt 5 gange, nemlig i 2013, 2014, 2015, 2016 og 2017.

Refugiegruppen med Lars Kristensen, som nu er tovholder er allerede i gang med planlægning af det næste december refugie. ■

SUCCESS FORTÆLLING FRA *LAP's december refugier*

TEKST OG FOTO: SILLE BRAHMS

Her følger en personlig beskrivelse af Silke Brams deltagelse i refugierne igennem årene. Min udvikling blev sat i gang med min deltagelse i LAP- december refugier på InspirationsCenter Maribo.

Før julen 2013 besluttede min bedre halvdel Lars og jeg os for, at vi ville opleve noget nyt. Lars havde hørt, at LAP afholdt refugium i december på InspirationsCenter Maribo. Vi pakkede Yagoen med vores lille hund på bagsædet. Ham kunne vi heldigvis have med.

Nye udviklingsmuligheder

Dette ophold blev begyndelsen på helt nye udviklingsmuligheder for mig. Jeg fik nye venskaber. Kom bl.a. med i Inspirationsgruppen i LAP og var på et LAP-støtte kursus i 2016. Her blev jeg endnu mere inspireret.

På LAP-støtte kurset havde vi til opgave selv at finde ud af, hvad vi lige p.t. havde brug for at sige mere NEJ og sige mere JA til for at have det så godt som muligt. Det var noget, jeg kunne forstå og det gav rigtig god mening for mig.

Mental balance

Efterfølgende gik jeg og tænkte på, hvad man selv kan gøre for at holde den mentale balance og specielt, når man har et sårbart sind. Jeg fik idé og lyst til at danne en basisgruppe, der skulle mødes om netop dette emne. Det mandede ud i, at vi nu er fire LAP'per, der mødes ca. en gang om måneden og gruppen har indtil videre kørt i ca. 1½ år.

Vi mødes på skift hos hinanden privat og starter med et måltid mad, som den, der er vært står for.

Det giver hygge og nærvær og er en god måde for os at starte på. Vores møder varer ca. fire timer. Vi har nogle punkter vi gennemgår, hvor vi spørger ind til hinanden, lytter og giver feedback. Vi er meget opmærksomme på, at hver enkelt skal have plads til at fortælle om sine succeser og udfordringer uden afbrydelser fra os andre og gerne selv finde mulige løsninger.

Ud i skoven

Enkelte gange er vi taget ud i en skov for at skrive vores frustrationer ud. Det er meget befriende. Vi har samlet urter, lavet afspænding, mediteret, danset, grinet og grædt sammen. Inden vi skilles, giver vi os selv nogle "arbejdsprojekter" til næste gang. Noget vi ønsker at få gjort og handlet på. På den måde forpligter vi os selv til at

gøre noget godt for os selv ved at gøre tankerne til handling. Vi har ligeledes en "PYT"-runde, da det jo ikke er alt, der altid lykkes.

Jeg har som mange andre med et sårbart sind ikke særlig stærke bånd til min biologiske familie. Derfor giver en sådan fortrolig basisgruppe mig bl.a. følelsen af samhørighed og lidt familie.

Før jul sidste år, altså 2017, var jeg ekstra udfordret personligt og lidt i krise. Midt i denne til tider håbløse situation kom der en opringning, om jeg kunne være vært på Refugiet i den uge, hvor der var "forpremiere" på det blivende refugium.

Et kærkomment tilbud

Dette tilbud var kærkommen, da jeg havde brug for at glemme mine egne problemer lidt, prøve mine ressourcer af og ikke mindst være sammen med gode mennesker.

Programmet denne uge var godt sammensat. Det var dog ikke hele programmet, jeg nåede.

Jeg husker specielt en skøn trampedans, der gav mig følelsen af at være glad og fri. Jeg dansede ved siden af en af de andre deltagere, der havde klaget over ondt i ryggen, men med lidt grin og gensidig opbakning glemmer man hurtigt smerter og træthed.

Malerøvelser

Vi lavede også malerøvelser. Emnet var "Hvor er du lige nu i dit liv?". Jeg havde ikke sovet særlig godt om natten og kom med en næsten hæsblæsende sidevind direkte fra opvasken over i salen. *Det var en kaos følelse, jeg havde lige der og det så også temmelig kaotisk ud, det jeg fik malet på det store stykke papir på væggen, men lidt efter lidt kom der ro over mig. Mine bevægelser blev mere rolige og det gjorde jeg også inden i. Bagefter gav vi hinanden feed-back på vores billeder. Denne øvelse gjorde, at vi kom til at tale med hinanden på en ny måde. Det fandt jeg meget befriende.

Nyt tiltag

Der var et helt nyt tiltag denne uge. En aften var der mulighed for at give et nummer på "Scenen er din". En mulighed for at komme frem med et eller andet, man selv syntes, man var godt til. Med tanken om, at der er meget mere i os, der fungerer end der ikke gør, synes jeg det var et rigtig godt tiltag. Det var dejligt at se som folk "var på". Der var digtoplæsning af egne digte, selvskrevne sange med guitar og klaverakkompagnement og jeg fik selv mulighed for at læse et eventyr op, jeg havde skrevet.

Restitution og personlig udvikling

Der har i en del år været stor interesse i LAP for at skabe et blivende refugium, hvor der skulle være mulighed for både restitution og personlig udvikling. Min uge her i december på Inspirations Center Maribo var en god forsmag på, hvordan et blivende refugium kunne fungere. I Hunseby, hvor Inspirations Center Maribo ligger er der ro og natur lige udenfor døren, og ikke mindst er maden både spændende og nærende. Der er mulighed for at deltage i udviklende aktiviteter og der er mulighed for at tage en "slapper". Sådan skal de blivende refugier være.

Aktive LAP'ere

Det var udelukkende LAP'per, der stod for aktiviteterne den uge. Det gik ud på, at de 3 LAP-medlemmer,

Boliana, Steen og Henning havde lavet et program fra mandag til fredag som bestod af forskellige aktiviteter, som både hver for sig og samlet var gode for psyke og krop. Der var samtale om selv-udvikling, forskellige former for bevægelse og øvelser med at se indad og opdage sig selv derfra og løse op for de følelser som trykkede ved at sætte ord på. Aktiviteter, som både hver for sig og samlet vil være gode for gæster på det blivende refugie. Det blivende refugie skal jo være for mennesker, der kan være i krise eller begyndende krise og derfor virkelig har brug for at finde sig selv og få det bedre.

Vejrtrækningsøvelser

Vi prøvede også at fjerne angst med simple vejrtækningsøvelser. Bare godt. Aktiviteterne var enkeltstående, så man kunne få noget ud af at deltage i nogle af dem og springe over andre af programpunkterne, som man ikke lige havde lyst eller energi til at deltage i. Det var helt frivilligt, om man ville møde op til hver enkelt aktivitet og hvor meget man ville deltage.

Jeg klapper i hænderne over, at vi bruger egne kræfter og ressourcer, hvilket er et godt udgangspunkt for det blivende refugium. ■

Overleveren Christian Bonde

- gal mand klædte institutionssamfundet af

TEKST: ALLAN OHMS

Overleveren Christian Bonde kan lære os meget. Jeg bor i Roskilde, tæt ved Sct. Hans Hospital, hvor Bonde fik mange gode år. Min mor var lægesekretær, bl.a. for overlæge Munke Hertel Wulff. Stedet og overlægen kom til at spille en stor rolle i Christian Bondes liv.

Det beskrives medrivende og sobert i bogen "Bonde - gal mand på rette vej". Bogen er dedikeret til overlæge Munke Hertel Wulff (1917-2004), men i virkeligheden mindst lige så meget til Christian Bonde.

Det er ikke bare en bog om et menneske, men også et portræt og en berettiget kritik af en årelang række menneskelige og samfundsmæssige svigt. Dette sidste sender signaler også om den tid vi lever i nu. Fortællingen om en umenneskelig behandling af et menneske er ikke noget, der kun skete i datid. Det sker også i en nutid, hvor psykiatrien trods vores oplysthed fortsat pines økonomisk i en daglig kamp med de stærkere repræsentanter for somatisk syge og i en fælles kamp om at få vores sundhedsvæsen til at fungere reelt tilfredsstillende og ikke kun regnearkstilfredsstillende.

I bogen får vi et indgående indblik i journaler og brevveksling gennem et helt liv. Et forløb, hvor Bonde har været oppe mod meget stærke kræfter fra et rigidt system. Hans ultimative modspil blev "søm-slugning". Han slugte søm og skarpe genstande, fordi det var billetten til at komme ud af åndssvageinstitutionerne, hvor han håbede at møde menneskelig forståelse og i hvert fald en pause fra inde-spærringen.

Det er en barsk fortælling. Et menneske fejlanbringes af en 5-årig, der mister sin mor. Han anbringes under åndssvageforsorgen, hvor han ikke får nogen hjælp. Først 26 år senere kommer hjælpen, da Bonde var indlagt på Gentofte Hospital, fordi han igen havde slugt søm. En ung læge, Christian Hertel Wulff, undrede sig over Bondes diagnose "åndssvag". Diagnosen var forkert. Det konkluderede lægen efter de mange år, hvor hans kolleger ikke havde studset over noget. Bum.

Bonde blev overført til Sct. Hans Hospital, hvor han, kan man sige, mødte sin redningsmand. Psykiatrisk overlæge Munke Hertel Wulff, far til Christian Hertel Wulff, forstod at tackle Bonde. Det hedder så smukt i bogen, at vel var Christian Bonde patient, "men han var fra nu af også en person". Smag på de ord. "Han var fra nu af også en person". Efter 25 års fejldiagnosticering og en gemen og nedladende behandling fra myndighedernes side.

Beskrivelsen af et menneske, der slipper fri af 25 års fejlbehandling og hans arbejde med tingene er spændende. I bogen kaldes den nye del af Bondes tilværelse for "en slags asyl indenfor og i udkanten af det psykiatriske system". En beskrivelse, der passer meget fint i den spændende beretning om hvordan Christin Bonde ikke er "anti-psykiatrisk", men "psykiatri-kritisk" med "en umættelig appetit på at kæmpe for en mere værdig og human form for psykiatri. Eller mere præcist: for en værdig og human form for psykiatri".

I bogen kan vi læse om Bondes meget store og vedvarende indsats, hvor omdrejningspunktet i alle henseender var kampen for en human psykiatri. Bogen er ikke en kun biografi, men mere en beskrivelse af vores samfund og dets institutioner og menneskesyn, set gennem beskrivelsen af et menneske, der livet igennem var i dette systems varetægt.

Når vi kan læse, Bonde var en politisk nomade, der med en særlig gangart hver morgen stod op og som mål havde at "sætte lus i skindpelsen", så er det øjeblikbilleder af et menneske, men samtidig - og nok så vigtigt - en spejling af det system dette menneske var underlagt og kæmpede med og imod. Vi får en opmuntrende beskrivelse af Munke Hertel Wulffs reformering af den autoritære og sygdomsfikserede psykiatri med en helt anderledes menneskelig og faglig synsvinkel og holdning. En holdning, som sine steder savnes også her i dag, 50 år efter.

Beskrivelsen af Bondes indsats for og med Galebevægelsen, hans indsats også i Norge og hele hans livsrejse i de lyse år på Sct. Hans Hospital (hvor han kom, mens han boede i en lejlighed i Roskilder) efter han slap fri af åndssvageforsorgens lænker er medrivende, interessant og lærerig.

Lad mig citere første og sidste vers af Galevisen (2003), der var et samlingspunkt for Galebevægelsen, men som vi andre har godt af at synge med på. Teksten er skrevet af Bondes ven, Benny Karpatschof, der var statistiker og psykolog med en lyrisk åre:

*At være gal er ikke godt,
når man er gal alene,
ens værdighed bli'r søndertrådt
for den er kun en gene.
Men samles gale én for én,
så bli'r vi til et tusindben,
bevæger os henover stok, over sten,
både manis, neurotisk og skizofren".*

*At være gal, det er nu godt,
når vi er gale sammen,
psykiatriens bankeråb
gør Hanen rød i kammen.
Nu vil vi gribe mur'ske'n
og sammen lægge sten på sten
til klubber som opbygges én efter én
og hver manisk, neurotisk og skizo-
fren.*

Christian Bonde var whistleblower endnu før dette ord blev indlemmet i vores danske sprog. Han lykkedes med at komme igennem til politikere uden smålig skelen til om det var fra rød eller blå stue. En af hans trofaste lyttere var Tove Fergo fra Venstre. Hun blev udpeget som kirkeminister den 14. november 2001 - samme dag som Christian Bonde døde.

I talen ved begravelsen læste hun et stykke af Det Ny Testamente: "Jeg var nøgen, og I gav mig ikke tøj. Jeg var i fængsel, og I besøgte mig ikke. Jeg var sulten, og I gav mig ikke noget at spise". Tove Fergo fortsatte: "Det er et meget smukt stykke, fordi Bonde gik ind til dem, der var lukket ude. Han gik der, hvor der var nød, og hjælp". Og derefter sang de fremmødte i et stopfyldt Østre Kapel i Roskilde "Når jeg ser et rødt flag smælde", mens den røde fane vajede til højre for Venstre-ministeren. Det er vel ikke set stærkere siden for nylig, hvor Prins Henrik afsluttede sin sidste køretur til tonerne af Prins Henriks Honnør-march.

"Jeg var nøgen, og I gav mig ikke tøj. Jeg var i fængsel, og I besøgte mig ikke. Jeg var sulten, og I gav mig ikke noget at spise" virker som et velvalgt citat ved afskeden med en mand, der i mere end 25 år blev holdt som samfundets gidsel. Fastlåst af en forældet

og rigid åndssvageforsorg (endelsen "forsorg" er fornærmelig). Det er en god afslutning på et levet liv, hvor Christian Bonde er omdrejningspunktet, men hvor hans navn kunne have været byttet med mange andre navne.

I bogens epilog skriver forfatterne, at Bondes liv måske bedst kan beskrives med cykelmetaforen "udenfor kategori" (et udtryk, der bruges om de sværeste og mest umenneskelige etaper af Tour de France-cykelløbet). "Selvom han ikke altid var den store stilist, besteg han på sin egen skæve facon livets bjerge uanset deres stigninger og sværhedsgrad". Bogen er, skriver forfatterne, en hyldest til Christian Bondes bevidst provokerende facon, hvor han "turde begive sig ud i pinligheder, som vi andre var for hæmmede til at turde. Bogen er en hyldest til denne civilcourage".

Bonde kom lykkeligtvis igennem det hele som en vinder. Bestemt ikke uden mange store og dybe fysiske og psykiske sår, men han vandt. Bonde vandt kampen for mange andre end sig selv, for han tænkte mere på andre end på sig selv. Samfundet tabte.

Fortællingen herom giver en tankevækkende viden om hvordan vores samfund fungerede. Beretningen om denne vurdering af et stykke institutions- og professionshistorie ville Christian Bonde utvivlsomt have værdsat højere end den anerkendelse bogen giver ham. Han stillede sig selv i anden

række - omend det skete på Christians egen måde. Tak for læringen og hvil i fred, Christian.

Tak til forfatterne for en vigtig bog om en sand overlever. Den beskriver en tid, der ligger tilbage fra 1940'erne og op til 2001. Selvom det er mange år siden, så fik jeg under læsningen gang på gang flash back til nutiden, hvor jeg hører historier om en umenneskelig behandling og for en arrogance fra nogle fagpersoner, der ikke er bedre end den Christian Bonde blev udsat for. Bogens vigtigste budskab er ikke, at det skete, men at det kunne ske. Historien gentager sig.

Tak for en væsentlig bog og et stadig meget aktuelt emne: kampen for en mere værdig og human psykiatri.

Om bogen

"Bonde – gal mand på rette vej". Bogen er skrevet af handicapforsker og historiker Birgit Kirkebæk og Benny Lihme, der er forfatter, foredragsholder og redaktør af tidsskriftet Social Kritik. Benny Lihme blev ven og aktivist sammen med Christian Bonde. ■

Af Birgit Kirkebæk og Benny Lihme,
183 sider, illustreret.
Pris kr. 200,- inklusiv moms.
Forlaget Social Kritik
Nansensgade 68, kld. 1366 København K.
Bogen bestilles på: ben@socialkritik.dk
eller på tlf. 20 63 99 63

Fru Christoffs univers

TEKST: INGER-LISS CHRISTOFFERSEN

En meget personlig klumme – som kan læses både af han- og hunkøn

KÆRE LÆSERE

Opfølging på klummen:

At jeg skrev om en tidligere ansat var det en del af historien, for at følge op på Fru Christoffs Univers som gik i stå, netop på grund af den hændelse jeg beskrev. Jeg har fortalt, at det er en personlig klumme, hvor jeg skriver om det, der optager mig – og som I måske også kan være interesseret i. På Landsmødet fik jeg heldigvis mange gode tilkendegivelser fra medlemmerne. Det var mest kvindelige medlemmer som syntes om – og jeg spurgte ingen mænd!

Så blev LAP's Landsmøde 2018 i Svendborg afviklet – og selvfølgelig igen på Svendborg Hotel. Det var min tur til at holde velkomsttalen – og det gjorde jeg så med mikrofon i hånden. I kan læse talen andet steds i bladet.

Lidt om Landsmødet - og en kedelig, men nødvendig afstemning

Der var især et noget prækært emne, som skulle deles og stemmes om af Landsmødet, som jo er den øverste myndighed denne ene gang om året. Det var en eksklusion af et medlem, som gennem mange år har voldt problemer for både Landsledel-

sen og mange medlemmer. Vi havde engageret en ekstern advokat til at bistå med det formelle, og for at gøre alt korrekt og efter bogen.

Det er ikke rart at skulle tage sådan en beslutning og det er aldrig før sket i LAP's historie, mig bekendt. Men Landsmødet fik lov at høre LL's version, advokatens og selvfølgelig også medlemmets forklaring. Der blev holdt afstemning og beslutningen om eksklusionen blev vedtaget. Det må indskydes at LAP's vedtægter ikke har entydige betingelser for eksklusion af medlemmer, hvilket har gjort det meget vanskeligt at komme til enden i denne langvarige sag.

Ikke altid rart at være mig

Hvis jeg skal skrive mere kedeligt som jeg oplevede på Landsmødet, kommer her en kort historie: lørdag, vanen tro, afholdes middag for alle medlemmer fra Landsmødet, lidt musik flød fra YouSee med Finn ved roret - og så kunne man jo gå videre i baren, byen eller som jeg i rygeloungen, der ligger skråt over gården. Her var lokalet næsten fyldt op med rygende og drikkende medlemmer. Jeg satte mig ved siden af Henrik Kro-

man - som næste dag blev valgt ind i Landsledelsen - og vi snakkede hyggeligt sammen. Lige indtil et medlem flyttede nærmere mig, øjensynligt for at skælde mig ud. Og rigtigt, jeg har kendt ham gennem mange år, og nu skulle jeg altså spammes med alt fra ukvemsord og til der hvor min personsfære blev stærkt overskredet. Hvor længe det varede ved jeg ikke, det føltes i alle tilfælde meget ubehageligt – jeg vil gå så vidt som til at kalde det et verbalt overgreb. Jeg kan tage sagen op i LL hvis jeg vil, men det er jo syge mennesker og nogen har valgt medicin fra, så der udslynges ordflomme uden filter. Nu er jeg heldigvis rimelig stærk og min alder gør selvsagt, at jeg tænker på det er jo ham, der har det dårligt, så... Men sker det en gang til er min lunte kort. Jeg valgte midt i ordflommen at tage mit gode tøj og forlade scenariet. Det gjorde flere andre også, og jeg fik derefter support og støtte af ikke mindre end to Michael'er. Derefter et bad kl. 23.30 og en "benzo" som fik mig til at sove roligt - og jeg fik ikke efterfølgende traumer.

Men det kunne være gået helt galt, hvis jeg havde været et sårbart menneske.

Heldigvis var der også for mig, mange positive oplevelser på Landsmødet. Der er en anderledes faktuel beskrivelse som kan læses i bladet.

Min have i blomst

Jeg skifter hurtigt emne til noget som altid glæder mig – forår og sommer i haven. Det er hvert år et under, at alt skifter fra gråt og trist - med grankviste og gammelt haveaffald - til de første forårsblomster vælter op af jorden. Så blev der ryddet op og kørt fire store sække med haveaffald på containeren. Og derefter var det tid til at køre på planteskolen og købe blomster til krukker, til at hænge op og til at grave i jorden. Finde nye ideer og flytte planter. Beskæringen havde jeg klaret i oktober sidste år, men der skulle efterklippe og ukrudtet fjernes.

Spøjsløgene (en haveversion af Ramsløg) dækkede et stort areal, de har kun en kort sæson, men mens de står, plukker jeg masser som bruges i

maden; noget tørres i ovnen og bruges som krydderi blandet sammen med Himalaya-salt. De sidste plukket for en uge siden og resten graves op og smides til haveaffald. De skal nok komme igen i store mængder næste år.

Så kan sommeren bare komme an, hvor jeg sammen med venner/familie sidder ved havebordet under parasollen, og nyder smoothies og læsedrikke og kigger ud over blomsterflore. Og sommeren kom sandelig en uge før Pinse! med temperaturer på op til 26 grader og varede ved længe. Pt. ved jeg ikke hvor længe, men i skrivende stund den 23. maj, havde jeg tre piger til kaffe, kage og smoothies. Det var hyggeligt og varmt.

Redaktionsgruppen har været på Svogerslev Kro for at lave dette blad samt holde brainstorm om LAP-Bladet i fremtiden. Desværre måtte vi undvære Nils, men vi andre fik da nogle gode ideer, som vi går videre med.

Til sidst lidt om Folkemødet på Bornholm. Der er udvalgt 10 personer til at varetage fotografering, skrivning af artikler, interview af politikere, pasning af teltet og møderne i LAP-teltet. Der vil i dette blad komme en del fra Folkemødet – jeg selv holder skansen herhjemme på mediefronten.

Jeg vil slutte med håbet om en dejlig sommer for jer alle – om I skal på Ø-lejr, sommerlejr eller noget helt andet, så nyd den herlige sommer for den er kort. ■

Keep Smiling!

Knus til alle jer, Inger-Liss

Nyt fra Christiansborg

TEKST: NILS H. ANDERSEN

Børne og Socialminister Mai Mercado (C) åbnede Christiansborg-konferencen, d. 17. april 2018 om PTSD-ramte veteraner, og idrættens helsebetydning for dem.

Jeg synes det er tankevækkende, at tabloidpressen og alle dens medløbende kan hyle i kor, og påpege, at der må gøres noget ved mord og vold begået af traumatiserede, forrykte, ubalancerede og ofte alkoholpåvirkede mennesker, når den samme presse er som sunket i jorden, netop i dag, hvor veteraner, militær og psykisk syge - ramt af PTSD i Rigsdagssalen kom med forslag til, hvad der kunne gøres.

Ofre for PTSD sælger ikke aviser

Jeg er klar over, at det ikke sælger aviser at berette om, at ofre for PTSD, angst, stress og depression kan opnå ligevægt i den tid, de afleder deres tanker med idræt og fællesskaber. Det ved de fleste. Men de fleste skal også vide, at det kan betale sig at byde nye medlemmer velkommen i foreningerne. Ikke bare som deltagende, men også som tilskuere. Det kan være svært at komme i gang med en idrætsgren, når nerverne hænger i laser. Hvis bare man må starte med at kigge på, så skal også det kunne lade sig gøre. Lad os inkludere alle dem, der er så hårdt belastet oppe i deres hoved.

Alle dem med kort lunte

Alle dem med en så kort lunte hængende om halsen, der gør, at de potentielt kan tage livet af sig selv eller andre. Bare pressen dog ville hjælpe til med at udbasunere, at den bedste hjælp vi kan give mennesker, der er psykisk ustabile er et værn mod ensomhed. Lad os også inkludere dem, der er i en svær periode og som er "indvendigt antændte." Lad os hjælpe dem, som på overfladen virke upåfaldende. Men som inden i har det hårdt. ■

ARKIV FOTO

POESIENS & KUNSTENS SIDE //

DAG

TEKST: SONJA SHAHIN

- dagen i dag
er ej dagen i går
- ej heller dagen i morgen
- men her og nu -
i dette sekund -
hvor du lever og oplever livet
-nyd det så længe det varer.

Bipolar lidelse

Tekst: Sonja Shahin

En fugl, foruden vinger,
fløj mod himlen op
- for dybt at falde,
thi det hele var FLOP

Det andre gør for os

TEKST: ANDERS NIELSEN

Det andre gør for os
er mere end vi kan se
Vi fik bank, når vi sås
mens de lod det ske

De andre har ret
Til fornuft og færd
Du lille krat
Du la' det skær'

De lange skygger dør
på spiren i hækken
Vækker mig ør
Flager med dit dækken

Når alt kommer til alt

Livets salt
Er stærkere, når det bli'r fortalt.

Lokalforeninger

FAP MIDTVEST:

v/Lone Toustrup
toustrup67@hotmail.com

LAP ÅRHUS:

v/Lise Jul Pedersen
Telefon 5358 2014, jp@antv.dk
og Tom Jul Pedersen
Telefon 2988 4532, tomjulpedersen@gmail.com

LAP SILKEBORG:

Netværksgruppe Silkeborg v/Tonny Johansen
Telefon 3029 8674, tonny.johansen@webnetmail.dk

LAP RANDERS:

v/Anette Rousing
Telefon 2733 5713, lapranders@gmail.com

LAP NORDSJÆLLAND:

v/Steen Moestrup
Langbjerg Park 57, 3400 Hillerød
Telefon 2822 2765, steen@lap.dk

LAP ROSKILDE OG OMEGN:

v/Niels Laursen
Grønnegården 572 B, 2670 Greve
Telefon 4390 5268, nielsoglaursen@youmail.dk
LAP Roskilde har træffetid anden torsdag, hver måned kl.14 -16
hos PsykInfo, Kornerups Vænge 9, st. tv., 4000 Roskilde

LAP HOLBÆK:

v/Bruno Madsen
Telefon 4053 6067, madsen76bruno@gmail.com

LAP KØGE OG OMEGN:

v/Tina Møllegaard Hesselbjerg
t.hesselbjerg@gmail.com

LAP NÆSTVED OG OMEGN:

v/Hanne Wiingaard
Pilevej 4, 4683 Rønnede
Telefon 2163 7314, wiingaard@lap.dk

LAP KØBENHAVN/FREDERIKSBERG:

Vesterbrogade 103, 1.
1620 København V
Tlf.: 33 26 16 23
kontor@lap-kbh.dk
www.lap-kbh.dk

LAP KØBENHAVNS OMEGN:

v/Lars Arredondo
Dalstrøget 104, st., 2870 Dyssegård
Telefon 2349 4034, larsa@tdcadsl.dk

LAP GULDBORGSUND OG LOLLAND:

Formand: Jytte Rasmussen
Telefon 2874 0352, udstrup.jytte@hotmail.com
Næstformand og kasserer: Erik Warburg
Telefon 5094 7936, erik.warburg@live.dk
www.123hjemmeside.dk\LAPguldborgsund

KONTAKTPERSON I SVENDBORG KOMMUNE:

Ulla Pedersen
Støberbakken 8, 1.tv., 5700 Svendborg
Telefon 6220 1509

Regionale foreninger

LAP MIDTJYLLAND:

v/Tom Jul Pedersen
Telefon 2988 4532, tomjulpedersen@gmail.com

LAP SYDDANMARK

v/Lars Kristensen
Telefon 2984 0407, lars@lap.dk

LAP REGION SJÆLLAND:

Midlertidig kontakt:
Hanne Wiingaard
Telefon 2163 7314, wiingaard@lap.dk

LAP REGION HOVEDSTADEN:

Bo Steen Jensen
Telefon 3969 3388
2578 3388, zentao@lap.dk

LAP REGION NORDJYLLAND

Formand: Signe Seiersen
Telefon 50 59 38 14, signe.s@mail1.stofanet.dk
Kasserer: Henrik Kromann Hansen
Telefon 25 11 46 45, groenaert@gmail.com

Liste over kollektive medlemmer i LAP

Bofællesskabet Kirsten Marie	2800 Kgs. Lyngby
Botilbudet Skovsbovej	5700 Svendborg
Brugerrådet f/Socialpsyk.Jammerbugt Kommune	9440 Åbybro
BUPS – Brugerudviklingsprojekt for Psykisk syge & Sårbare	2820 Gentofte
Café Aroma	5700 Svendborg
Café Utopia	7500 Holstebro
Center Nørrebro	2200 København N
CSD Odense	5000 Odense C
Den Gule Dør	4600 Køge
Det Gule Hus / Askovgaarden	2200 København N
Folkets Hus	4840 Nørre Alslev
Gallohuset	8000 Århus C
Haslekollegiet	8210 Århus V
Huset i Overgade	9800 Hjørring
Idrætsforeningen Kæmperne	2300 København S
Jobigen	8800 Viborg
Lyspunktet	4500 Nykøbing Sj
Mamma Mia	2400 København NV
Mandagsklubben i Vejlbj Vest	8240 Risskov
Multihuset Isefjord	4300 Holbæk
NABO-Center Amager	2300 København S
Netværkscaféen	7700 Thisted

Netværkstedet Thorvaldsen	1871 Frederiksberg C
Nordfyns Psykiatricenter	5471 Søndersø
Outsideren	1620 København V
PH - Aktiv	8600 Silkeborg
Regnbuehuset	2630 Taastrup
Sind klubben i Hillerød	3400 Hillerød
Skejbyhave	8200 Århus N
Skiftesporret	7400 Herning
Socialpsykiatrien og	
Aktivitetshuset Støberiet	2750 Ballerup
Socialpsykiatrien, Botilbud	4640 Fakse
Socialpsykiatrisk Center	4330 Hvalsø
Socialpsykiatrisk Center Rosengården	6900 Skjern
Stop Op	4880 Nysted
Stoppestedet	5000 Odense C
Støttecentret	6950 Ringkøbing
Støttecentret	6920 Videbæk
Sundbygård	2300 København S
Sølvagergård	4293 Dianalund
Ungegruppen	8900 Randers C
Værestedet Perronen	4800 Nykøbing F
Værestedet Væksthuset	8700 Horsens

- ☐ Jeg er nuværende eller tidligere psykiatribrugere og ønsker medlemskab af LAP: 125 kr. årligt
- ☐ Jeg er nuværende eller tidligere psykiatribrugere og ønsker medlemskab af LAP, jeg er på kontanthjælp/hjemløs: 50 kr. årligt
- ☐ Vi er psykiatribrugere og ønsker kollektivt medlemskab af LAP for vores forening/værested/institution m.v. [kontakt sekretariatet]
- ☐ Jeg er ikke psykiatribrugere, men ønsker abonnement på Medlemsbladet LAP: 175 kr. årligt
- ☐ Vi ønsker abonnement på Medlemsbladet LAP til vores institution/forening: 300 kr. årligt
- ☐ Individuelt støtte-medlemskab: 200 kr. årligt
- ☐ Kollektivt støtte-medlemskab: 600 kr. årligt

Du er velkommen til straks at indbetale dit medlemskab/abonnement på LAP's konto i Danske Bank: Reg.: 3574, konto: 30 01 88 89 27 eller via MobilePay til nr. 24 23 73 93 (LAP Landsforeningen) - husk at skrive afsender på din betaling. Ellers vil du ved indsendelse af denne indmeldelsesblanket modtage et indbetalingskort.

Indmeldelse kan også foregå på www.LAP.dk

INDMELDSES//BLANKET//

NAVN:

ADRESSE:

FØDSELSDATO OG ÅR:

POSTNR. OG BY:

KOMMUNE:

REGION:

EVT. TLF:

EVT. EMAIL:

Landsforeningen Af nuværende og tidligere Psykiatribrugere

Store Glasvej 49 · 5000 Odense C · Tlf: 66 19 45 11

LIDT LAP' *perier*

TEKST: KIM FRA KØBENHAVN

Skal over til Svendborg til mit første landsmøde og se op til LAP' toppen. Der vil jeg tro, at vi mødes og LAP'per i os af de vise ord.

Jeg har hørt at det sker, at nogen LAP'per ud efter hinanden, men at de som regel pænt bliver LAP'pet sammen igen. Der skulle være en fed fest, hvor vi skal LAP'pe bajere og vin med sang og LAP'dans.

Jeg har læst at somme syntes der er for mange LAP'pe løsninger – men det er rene misforståelser – det kaldes for 'demokrati' og det er vi alle glade for. Det er det bedste vi har, siger de, og det syntes Assad, så...

Det er da fint at det er det bedste, men ærlig talt, var det ikke på tide at gå efter noget bedre – nytænkning og nysyn – for lige at nævne nogle muligheder.

Jeg har en hel mappe med LAP'per og stumper og stykker, der hvis de strikkes sammen ikke ret meget ligner det nuværende, men jeg er også bare en af de selvovervurderende fabelfantaster, der lider af selvstændig tankegang (kognitiv ukontrollerbar, for at være moderne) i ubevogtede øjeblikke og i den økonomiske katastrofe afdeling. En naiv socialrealistisk drømmer, uden kapital og manipuleringsstrang og dominanstendenser.

Desuden er jeg "depri", defensiv og genert – min næse ligner Læsø i profil – så det er mest min undulat Kurt, der lægger øre til mine viderværdigheder. Hvis bare den ku' tale ordentligt og ikke fløjte alle de sjofle sange, så blev den mit talerør – at den ser lidt bøvet ud med megafon på, må den lære at leve med.

Det er Sagen det gælder og målet helliger midlet, så jeg giver den vievand i skålen, og desuden har jeg lovet den en afstøbning i bronze (statuen skal stå på torvet i Skejby).

Så vogt jer magthavere! For den blå undulat. Når den lyder, er tiden inde. Børnehavetiden er slut... Så begynder den virkelige verden at vise sig og politik er noget man bilder sig ind, så bliver de så glade og opløftede, når de indser at det bare er skrøner og lort og løgn.

Nemlig bare...

Store Glasvej 49, 5000 Odense C

POST

Sendes ufrankeret
Modtageren
betaler portoen

**LANDSFORENINGEN AF NUVÆRENDE OG
TIDLIGERE PSYKIATRIBRUGERE**

+++ 15714 +++

7993 Sydjylland-Fyn USF B

Sommertid og livet leves let...

KROGS KROG

Af Michael P. Krog

Solen kom tilbage til os danskere siden sidst. Vi har håbet og længtes efter mere sommer efter et par måske mere bedrøvelige af slagsen. Det var unægteligt et varmt forår i modsætning til sidste sommer, hvor der var en del som postede et spørgsmål om, hvorfor downloadingen af sommeren var stoppet! Der er unægtelig også sket en del siden.

Danmark løbet over ende

LAP har afholdt sit årlige Landsmøde og nye folk kom til. Solen gjorde at maj måned blev den varmeste maj nogensinde. Kronprins Frederik løb Danmark over ende og løb trods en skadet ryg sammen med sine undersåtter landet over til en 50 årsfødselsdag, som blev dækket og dobbelt dækkede og mere til, af fjernsynsstationer og resten af medierne i det lille kongerige. Kronprinsesse Mary, som har mennesker med psykiske sygdomme og sårbarheder, som en af sine mærkesager, holdt en tale for sin mand. Hun fortalte om hans trang til humor og latter. Først og fremmest at Frederik grinede højest af sine egne vittigheder. Som eksempel gav hun, at der ikke gik et restaurantbesøg uden at tjeneren spurgte: "Are you finished? Hvortil Frederik konsekvent med et grin svarer: No, no, I'm Danish".

Afhængig af sociale medier

Vi er jo blevet mindre afhængige af aviser, men stadig næsten lige så afhængige af vores tv-forbrug – dog mindre for de unge. Til gengæld er især unge mennesker afhængige af sociale medier på iPhone, Android, iPad, tablets, computer og så videre, at behovet for at bruge dem overalt er stærkt. Nogle eksperter mener endda at det er en diagnose værdigt. Der er i al fald mange som får abstinenser, hvis de tvinges væk fra telefonerne og har en reel afhængighed. Aviser og terapeuter bruger skemaer som kan udfyldes for at vise hvor afhæng man er.

Bivirkninger

Der er unægtelig bivirkninger grænsende til bagsider af medaljen. Børn og unge vil hellere sidde inde end at lege og dyrke sport udendørs. Det giver en mere stillesiddende ungdom og det giver fedme. Ifølge den nyeste undersøgelse er over halvdelen af danskerne overvægtige og fremtiden viser værre udsigter. Mange flere, som nævnt især unge, bliver mere og mere ensomme uanset eller måske endda på grund af Facebook og internettet. Mange bliver dårlige til at stave og regne, fordi der altid er en stavekontrol eller en regneapp, som bakker op.

Paratviden savnes

Man behøver at vide mindre og have en mindre overordnet viden, fordi man kan slå alt op på Google eller andre apps. Problemet er blot, hvis man har for lille paratviden og måske mangler et overordnet overblik, så har man svært ved at vælge mellem de forskellige informationer. Den ene nyhed kan virke lige så god som den anden. Den ene påstand kan virke lige så god som den anden. Der er heldigvis mange ting som er uantastelige, som årstallet for Københavns brand og hvem der lige nu er amerikansk præsident.

Sandheden er ikke altid pur

Det er mere og mere gået op for offentligheden at hvad han (Donald Trump) siger, ikke altid er den rene og pure sandhed. Der er adskillige undersøgelser som viser, at han uden sammenligning, er den præsident som har den letteste omgang med sandheden. Trump mente eksempelvis, at der var flest mennesker som overværede hans indsættelse. Selvom fotos viste det modsatte. Den officielle forklaring er at han havde en 'alternativ sandhed'. Det regnede nemlig på dagen og hvis det ikke havde regnet, havde der sikkert været langt flere end til Obamas indsættelse.

Dine tal og mine tal

Tal er, ligesom papir og sociale platforme, taknemmelige og svære på stående fod at modbevise. Alle debatdeltagere i medierne, Danmarks Radio og TV2 har undersøgelser, statistikker og tal, som alle bakker deres synspunkter op. Mens modstanderne af synspunktet har andre statistiker og tal, som viser noget andet og måske endda det modsatte.

Når man ikke kan bevise eller med det samme modbevise, såkaldte 'fakta' bliver sandhedsværdien hængende i luften og en hel del tror på dem. Ligesom en 'skandaløs overskrift' på en avis eller hovednyhed i andre medier, nogle dage efter kan blive dementeret, men oftest længere inden i avisen eller nyhederne. Derfor er det ikke alle som så den anklagende overskrift, der nødvendigvis læser den dementerende beklagelse. De går sikkert stadig i vildfarelsen. '

Det personlige meningsområde

En nylig dansk undersøgelse (som jeg endnu ikke har set modsagt) viser at over 60 % er 'villige' til at tro på en løgn, så længe det kunne være sandsynlig og er indenfor personens personlige meningsområde. Før havde alle den tvivlsomme ret til et lækkert køkken, men nu har alle ret til deres egen sandhed! Vi læser også mere og mere de færre aviser som er tilbage, som vi i forvejen er enige med. Det samme med tv-programmer. Vi bor også i langt større grad sammen med nogle som vi i forvejen er enige med og kan sammenligne os med.

En truet sammenhængskraft

Det siger sig selv at det går ud over sammenhængskraften, hvis vi sjældent eller aldrig møder andre og måske modsatte holdninger og næsten kun mennesker som ligner os. Det tror jeg desværre udmønter sig i at det bliver 'lettere og lettere' for beslutningstagerne, at skære ned på sociale udgifter og mennesker på overførselsindkomster.

Når 'vi' kun møder dem 'vi' kender af 'gode solide samfundsborgere kan 'vi'/de' nemmere blive enige om, at 'de selv er ude om det og må klare sig selv'. Det er nemmere at tage penge og rettigheder fra nogen, som vi ikke møder til daglig. Så kan der sagtens 'klippes mere af de klippede får'. Så hjælper det begrænset at der i Folketingets Vandrehal står skrevet, at 'Gud mildner luften for de klippede får'.

Vi mødes på Folkemødet

Debatter, diskussioner og snakkesalighed var der rig lejlighed til på en anden af sommerens store begivenheder – Folkemødet på Bornholm. LAP var derovre igen. Det er, hvad enten man kan lide det eller ej, fire dage stedet hvor alt indenfor politik, social-, sundheds- og psykiatripolitik, medier, journalister og beslutningstagere er samlet og man har mulighed for at blive hørt. Vi har for første gang samlet vores journalister til at dække især LAP's egne arrangementer på Folkemødet 2018. Det sker her i bladet og på vores hjemmeside: www.lap.dk.

Sol over Gudhjem

Det var mit tredje år til Folkemødet og femte gang i alt på Bornholm. Jeg er endda af bornholmsk afstamning, efter som min farmor kom fra øen. Første gang jeg besøgte øen var udelukkende for at se revyen 'Regn med Sol', med ægteparret Lise Ringheim og Henning Mouritzen. Det var i kvindeåret 1975 og det satte sit præg på revyen, selvom den udelukkende var skrevet af mænd. Alene kendsgerningen, at Bornholm har flest solskinstimer, en dejlig natur og røgerier med den dejligste fisk og nationalretten 'Sol over Gudhjem' (røget sild på rugbrød med en æggeblomme og lidt løg ovenpå) gør at jeg og andre politiske kandestøbere drager til øen.

Tale og samtale

Der er få andre end journalister, som i så høj grad elsker at tale om sig selv og deres arbejde. Vi har en tendens til at overbejstres over egne evner og egen betydning. Derfor er der en selvforstærkende mediespiral i dækningen af de fire dage i Allinge. Så kunne vi i LAP vælge at lade medicirkuset være og være os selv. Vi vil stadig godt være os selv, men gerne i samarbejde med andre. Derfor når 'alle' medierne, journalisterne og andre mediefolk er der sammen med beslutningstagerne, lands-, regional-, og kommunalpolitikere sammen med de andre sundhedspolitikere, fagforenings-

folk, sundheds- og behandlingspersonale, så ville det være en undladelsessynd til skade for vores sag, hvis vi ikke også var der og præsenterede vores sag og syn på psykiatrien.

Valgprognoser

Mens vi er ved politikken, så har vi her på bagsiden udviklet en tradition for at være først på pletten med oplysningen om kommende valg. Sidst overraskede vi en del med informationen om dagen for kommune- og regionalvalget. Men nye og spændende valg står for tur! Sidste folketingsvalg var 18. juni 2015 og derfor skal statsministeren senest udskrive valg til Folketinget 17. juni 2019. Men hvert femte år har vi valg til EU-parlamentet og det er nu meddelt at det foregår i dagene fra 23. til 26. maj 2019. Det kan så ikke blive en tirsdag, som vi har tradition for som valgdag, så det bliver nok søndag den 26. maj. Derfor bliver det nok ikke efter den 26. eller i ugerne før at der bliver folketingsvalg, men i stedet må vi nok forberede os på et forårsvalg. Med hensyn til Europaparlamentsvalget så har de to stemmeslugere og løsgående missiler, Jens Rohde og Morten Messerschmidt, meddelt at de hellere vil i Folketinget end i EU-parlamentet. Det var i øvrigt det som tidligere kommissær Ritt Bjerregård kaldte et 'Mickey Mouse Parlament'.

Man siger ironisk, at man ikke kan forestille sig en politiker uden en god hukommelse for ting, som han bør glemme.

Håb for næste valg

Alligevel kan vi ikke andet end håbe på det bedste – og muligvis stemme på en anden ved næste valg. Men inden næste valg ligger der alligevel ting på dagsordenen, som kan ændre og måske endda forbedre psykiatrien. De samlede psykiatriorganisationer i Psykiatri Alliancen, som LAP er en del af, har sendt Folketingets Social-, Indenrigs- og Børneudvalg og deres ministre et åbent brev om en ny psykiatrisk handleplan. Den ny Formand for Regionsforeningen kræver bedre forhold og flere bevillinger til den haltende psykiatri. Finansministeren lover at inkorporere flere penge til at indfri regionernes og kommunernes ønsker til psykiatrien. Statsministeren lover en ny psykiatriplan efter sommeren. Foråret er indtil nu bedre end i mands minde, så vi har da lov at håbe. ■

KROGS
KROG

DANMARK

PP

Afsender: Medlemsbladet LAP, Store Glasvej 49, 5000 Odense C